Løgmansskrivstovan

Dagfesting:	07.03.2025
Mál nr.:	24/23467
Málsviðgjørt:	SR, DK, FE, DB
Ummælistíð:	8.11 – 12.12.2024
Eftirkannað:	07.02.2025

Uppskot til

Løgtingslóg
um
Suðuroyartunnilin við tilhoyrandi tunnilskervum og vegakervum

§ 1. P/F Suðuroyartunnilin er ábyrgdarhavandi byggiharri fyri Suðuroyartunnilin við tilhoyrandi tunnilskervum og vegakervum.

§ 2. Partabrøv felagsins eru ogn landsins.
Stk. 2. Tað er ikki loyvt felagnum at luttaka í fusión, klovningi ella aðrari yvirtøku av virki, sum hevur við sær, at onnur enn landið gerast eigarar av partabrøvum í felagnum.
Stk. 3. Landsstýrisfólkið skal góðkenna starvsskipan fyri nevnd og stjórn felagsins, eins og landsstýrisfólkið skal góðkenna samsýningina til nevnd og stjórn felagsins.

§ 3. P/F Suðuroyartunnilin fyrireikar, prosjekterar og letur í útboð hesar verkætlanir:
1) Vegagerð frá Sandoyartunlinum í Traðardali umvegis Traðarhamarin til Líðarenda,
2) vegagerð frá Líðarenda til tunnilsmunna í Djúpadali, við íbinding í verandi veg til Skarvanes, og íbinding til verandi veg til Skálavíkar,
3) undirsjóvartunnil við koyribreyt suður og norður í sama bergholi frá Djúpadali, norðanfyri Skarvanes, til Sandvíkar,
4) atkomutunnil við stýrdari atkomu frá Suðuroyartunlinum til Skúvoyar,
5) vegagerð millum undirsjóvartunnilin í Sandvík og nýggja Sandvíkartunnilin,
6) tunnil úr Sandvík til Hvalbiar, og
7) vegagerð í Hvalba, frá Sandvíkartunlinum til landsvegin frá nýggja Hvalbiartunlinum.

Stk. 2. P/F Suðuroyartunnilin kann ikki taka av tilboðum sbrt. stk. 1 fyrr enn heimild er fingin til tess við serstakari løgtingslóg.

§ 4. Landsverk skal undir ábyrgd mótvegis landsstýrisfólkinum góðkenna verkætlanirnar í § 3, áðrenn arbeiðini verða sett í verk, og tá arbeiðini eru liðug. Landsverk skipar í hesum sambandi fyri eftirliti við, at verkætlanirnar verða framdar samsvarandi góðkendu ætlanunum.

§ 5. Tá ið teir tunlar og vegir, sum nevndir eru í § 3, stk. 1, nr. 1 og 2 og 5-7 eru lidnir, verða teir avhendaðir landinum fyri útveganarkostnað og lagdir afturat vanliga landsvegakervinum.
Stk. 2. Frá og við árinum, tá Suðuroyartunnilin letur upp fyri ferðslu, hevur felagið við grundarlagi í útveganarkostnaðinum av undirsjóvartunlinum rætt til skattligar avskrivingar samsvarandi reglunum um vinnuligar bygningar.

§ 6. Suðuroyartunnilin, sbr. § 3, stk. 1, nr. 3 og 4, verður framhaldandi ogn hjá P/F Suðuroyartunlinum og partafelagið stendur fyri rakstri og viðlíkahaldi av tunlinum. Partafelagnum er heimilað at áseta og krevja inn gjald fyri at koyra ígjøgnum tunnilin.
Stk. 2. Felagið hevur rætt til uttan viðurlag at fáa upplýsingar frá Akstovuni um skrásettar eigarar og brúkarar av akførum til tess at ansa eftir gjaldstaðnum.
Stk. 3. Skelting og avmerking í Suðuroyartunlinum skal gerast samsvarandi galdandi kunngerð og ferðsluavmerkingum. Øll skelting og vegavmerking skal góðkennast av ferðslumyndugleikanum og landsvegamyndugleikanum.
Stk. 4. Suðuroyartunnilin er ikki partur av landsveganetinum sbrt. løgtingslóg um landsvegir.
Stk. 5. Í mun til loyvi sum krevjast frá ymsum myndugleikum o.a. gongur arbeiðið við Suðuroyartunlinum við tilhoyrandi tunnilskervum og vegakervum eftir somu reglum sum landsvegagerð.
Stk. 6. Felagið hevur rætt til uttan viðurlag at hava Suðuroyartunnilin íbundnan landsveganetið.
Stk. 7. Við íbinding í landsvegin, skal felagið gera og rinda útreiðslurnar fyri møguliga umlegging av landsveganetinum. Felagið skal rinda fyri íbindingar uttan mun til, um tað er rundkoyring ella onnur íbinding. Um so er, at íbindingin kemur inn í landsveg, verður íbindingin partur av landsvegnum, og ognarrætturin fellur til landsstýrið.

§ 7. Landsstýrisfólkið kann ognartaka neyðugt lendi ella tilfar fyri at fremja verkætlanirnar, sbr. § 3, um so er, at semja ikki verður fingin við tey, sum hava rættindi yvir lendinum ella tilfarinum.
Stk. 2. Ognartøka verður gjørd móti fullum endurgjaldi.
Stk. 3. Ognartøka verður framd sbrt. lov om forpligtigelse til jords afgivelse til offentlige veje, havne og landingssteder samt til offentlige skoler på Færøerne.
Stk. 4. Landsstýrisfólkið kann avhenda tað ognartikna til P/F Suðuroyartunnilin fyri útveganarkostnað.

§ 8. P/F Suðuroyartunnil hevur skyldu til at fáa til vegar eina frágreiðing um avleiðingar fyri náttúru og umhvørvi (umhvørvisárinsmeting) av samlaðu verkætlanini, áðrenn farið verður undir hana.
Stk. 2 Undirsjóvartunnil sbrt. § 3, nr. 3 og 4 krevur loyvi sbrt. § 26, stk. 1 í umhvørvisverndarlógini.

§ 9. Henda løgtingslóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1. Orsakir til uppskotið

Politisk semja er um at halda fram við verkætlanini Suðuroyartunnil við tilhoyrandi tunnils- og vegakervum. Næsta stig í tilgongdini er at fyrireika, prosjektera og bjóða út verkætlanirnar. Neyðugt er, at P/F Suðuroyartunnilin fær heimild til tess í lóg.

Breið politisk semja er millum flokkarnar í Løgtinginum um, at tíðin nú er búgvin til at taka eitt týðandi stig at fremja Suðuroyartunnilin fyri at venda gongdini í Suðuroynni. Samstundis verður tryggjað, at verkætlanin ikki verður endaliga sett í gongd, fyrr enn hon er fyrireikað, prosjekterað, hevur verið í útboði og ein neyvari kostnaðarmeting fyriliggur.

Seinastu hálvu øldina hava skiftandi landsstýri og løgting gjørt munandi íløgur í føroyska samferðslukervið soleiðis, at føroyingar kunna búgva, virka, arbeiða og ferðast í øllum landinum. Við Sandoyartunlinum hava 91% av føroyingum fingið henda møguleika við føstum vegasambandi, og við einum møguligum Suðuroyartunli verða 99% av fólkinum í Føroyum knýtt saman við føstum vegasambandi.

Sitandi Løgting hevur eisini tikið tráðin upp.

Suðuroyggin er tann einasta stóra oyggin, sum eftir er, ið ikki hevur fast samband, og ferðasambandið er til tíðir heldur óstøðugt. Harumframt vísa øll tøl, at Suðuroyggin er í eini serstøðu, tá tað snýr seg um haldføristrupulleikar, sum bara gerast verri, um onki verður gjørt.

Hóast fólkavøksturin hevur verið stórur samanlagt í Føroyum seinastu 10 árini, er fólkatalið minkað í Suðuroynni. Minkingin er grundað á fólkafráflyting og lægri burðartal. Hetta merkir, at tey eldru eru ein lutfalsliga størri partur av fólkinum, meðan tey í arbeiðsførum aldri og børnini eru lutfalsliga færri í tali.

Samstundis eru fleiri avbjóðingar viðvíkjandi arbeiðsmarknaðinum í Suðuroynni, samanborið við restina av landinum. Miðalinntøkan er lægst í Suðuroynni, og ein minni partur av íbúgvunum eru í starvi ella starvssøkjandi. Harumframt er arbeiðsloysið hægri enn í restini av landinum, og serliga er talið av langtíðararbeiðsleysum lutfalsliga hægri í Suðuroynni.

Fyri at venda gongdini, hevur Løgtingið gjørt av at arbeiða við at knýta Suðuroynna í meginøkið. Í 2022 samtykti Løgtingið at fara undir at fyrireika ein Suðuroyartunnil og játtaðar vórðu samanlagt 20 mió. kr. á fíggjarlógini yvir 2 ár til neyðugar forkanningar, sum P/F Suðuroyartunnilin hevur staðið fyri.

Forkanningararbeiðið fevnir um at kanna linjuføringar, at gera neyðugar jarðfrøðiligar kanningar, trygdarkanningar, kostnaðarmeting og P/F Suðuroyartunnilin hevur fingið heimild til at fáa alt tilfar, sum er framleitt av Landsverki. Harumframt fekk P/F Suðuroyartunnilin 4 mió. kr. í partapeningi í sambandi við, at felagið bleiv stovnað í 2022.

Í sambandi við fyrireikingararbeiðið av einum møguligum Suðuroyartunli hevur løgmaður lagt dent á at hava allar politiskar flokkar, sum eru umboðaðir í Løgtinginum við í tilgongdini, tí talan er um størstu íløgu í samferðslukervið í føroyskari søgu, bæði viðvíkjandi vavi og fígging, og tí ynskiligt er at fáa breiða politiska semju um málið.

1.2. Galdandi lóggáva
P/F Suðuroyartunnilin varð stovnað við 4 mió. kr. í partapeningini, sum varð játtaður á løgtingsfíggjarlógini fyri 2022 við tí endamáli at gera undirsjóvartunnil millum Suðuroy og Sandoy.

Løgtingið hevur harafturat játtað 10 mió. kr. á fíggjarlógini fyri 2023 og aðrar 10 mió. kr. í 2024 til forkanningar av einum møguligum Suðuroyartunli. Higartil hevur P/F Suðuroyartunnilin arbeitt við at fyrireika Suðuroyartunnilin sambært heimildini á fíggjarlógini. Tað finst ongin serlóggáva, sum skipar virksemið hjá felagnum ella ásetir, hvørjar heimildir felagið hevur í mun til Suðuroyartunnilsverkætlanina.

Til samanberingar kann nevnast, at P/F Eystur- og Sandoyartunnil varð stovnað við heimild í løgtingslóg um at stovna partafelag og at byggja og reka undirsjóvartunlar millum Streymoy og Eysturoy og millum Streymoy og Sandoy.

Við løgtingslóg nr. 63 frá 22. mai 2023 varð heimild givin til, at P/F Suðuroyartunnilin ókeypis skuldi fáa ymiskt tilfar, sum Landsverk hevði gjørt viðvíkjandi ætlaða undirsjóvartunlinum.

1.3. Endamálið við uppskotinum
Endamálið við lógaruppskotinum er at samtykkja at farast skal víðari við ætlanini at byggja Suðuroyartunnilin við tilhoyrandi tunnils- og vegakervum.

Við uppskotinum verður tó ikki endaliga samtykt at fremja verkætlanina. Hetta verður avgjørt seinni við eini serstakari løgtingslóg, eftir at verkætlanin er liðugt fyrireikað og prosjekterað og at tilboðini eru innkomin, og neyvari greiða er fingin á, hvør kostnaðurin gerst av tunlinum.

Endamálið við hesum uppskotinum er at skipa virksemið hjá P/F Suðuroyartunlinum við lóg og at geva heimild til, at arbeiðið við undirsjóvartunlinum millum Suðuroy og Sandoy við tilhoyrandi tunnils- og vegakervum kann halda fram.

Endamálið er at fáa til vegar eina neyvari kostnaðarmeting av verkætlanini við at geva P/F Suðuroyartunlinum heimild til at prosjektera og bjóða út verkætlanina um undirsjóvartunnilin millum Suðuroy og Sandoy, tunnilin millum Sandvík og Hvalba og vegagerð í Sandvík, Hvalba og á Sandi.

Harumframt er endamálið at staðfesta, at tað er P/F Suðuroyartunnil, sum er byggiharri og at leikluturin hjá Landsverki í mun til verkætlanina er at vera góðkenningar- og eftirlitsmyndugleiki.

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum
Uppskotið staðfestir politiska semju um at arbeiða víðari við Suðuroyartunnilsverkætlanini og staðfestir, at tað verður P/F Suðuroyartunnilin, sum fer at verða byggiharri fyri allari verkætlanini.

Uppskotið skipar somuleiðis virksemið hjá P/F Suðuroyartunlinum við ásetingum um m.a. ognarviðurskifti og virkisøki hjá nevndini.

Verður uppskotið samtykt, hevur Løgtingið tikið eina avgerð um at farast skal víðari við ætlanini at byggja Suðuroyartunnilin við tilhoyrandi tunnils- og vegakervum, uttan endaliga at samtykkja at farast skal undir at byggja Suðuroyartunnil.

Endaliga avgerðin verður tikin seinni við eini serstakari løgtingslóg, eftir at verkætlanin er liðugt fyrireikað, prosjekterað og tilboðini eru innkomin, umframt at neyvari greiða er fingin á, hvør kostnaðurin gerst av tunlinum.

Við uppskotinum verður gjørt greitt, at verkætlanin fevnir um undirsjóvartunnil millum Skarvanes og Sandvík; tunnil millum Sandvík og Hvalba; farleið frá Sandoyartunnilin í Traðardali umvegis Traðarhamar til Líðarenda; vegagerð frá Líðarenda til tunnilsmunna í Djúpadali, við íbinding í verandi veg til Skarvanes; tunnilsveg í Sandvík og umfarsveg í Hvalba.

Harvið verður greitt, hvør uppgávan hjá P/F Suðuroyartunlinum er og hvørjar heimildir, felagið hevur í mun til uppgávurnar.

Tá ið tilboðini eru innkomin, og kostnaðurin fyri tunnilin er komin í eina trygga legu, verður við serstakari løgtingslóg endaliga gjørt av, um prosjektið skal fremjast.

Samstundis verður mett um, hvussu nógvan pening neyðugt er at seta av á fíggjarlógini tey komandi árini fyri, at alt skal hanga saman fíggjarliga.

Eisini verður ásett í lógini, hvørjar peningaupphæddir landskassin skal læna P/F Suðuroyartunlinum. Endaliga gongdsetingin av Suðuroyartunlinum fer lógartekniskt fram við serstakari lóg.

Undirsjóvartunnil millum Djúpadal norðanfyri Skarvanes og Sandvík
Semja er um, at arbeiðast skal víðari út frá forprosjektinum um undirsjóvartunnil, sum P/F Suðuroyartunnilin hevur gjørt.

Grundarlagið undir arbeiðinum at fyrireika Suðuroyartunnilin hevur verið at finna eina loysn, sum til ber at gjøgnumføra við atliti at jarðfrøði, trygd, umhvørvi og kostnað.

P/F Suðuroyartunnilin hevur út frá fyriliggjandi kanningararbeiði víst á, at skilabesta linjuføring út frá fyritreytunum er ein undirsjóvartunnil frá Djúpadali, norðan fyri Skarvanes, til Sandvíkar á Suðuroynni, og fevnir forprosjektið um hesa linjuføring (Fylgiskjal 1).

Høvuðsgrundgevingin fyri linjuføringini er, at undirsjóvartunnilin skal vera so stuttur sum gjørligt fyri at halda prosjektváðarnar við tilhoyrandi avleiðingum so langt niðri sum gjørligt, men eisini fyri at avmarka kostnaðin.

Við valdu linjuføring verður undirsjóvartunnilin sambært forprosjektinum 22,8 km langur, 9,5 m breiður og hevur tvær koyribreytir til norður- og suðurkoyrandi ferðslu.

Størsta hall er 5% og mesta dýpið er 180 metrar.

Jarðfrøði
Gjørdar eru jarðfrøðisligar forkanningar sambært tilmæli frá Jarðfeingið av økinum, har Suðuroyartunnilin fer at verða bygdur.

Í høvuðsheitum hevur talan verið um:
- Skrásetingar á landi
- Kjarnuboringar
- Seismiskar kanningar av havbotninum
- Multibeam kanningar av havbotninum

Ætlanin er, at Suðuroyartunnilin verður bygdur í stóran mun í miðfláunum (Malinstindur) og ein partur í ovastu fláunum (Enni). Hetta er jarðfrøði, sum góðar royndir eru við at byggja tunlar í. Vágatunnilin, Norðoyartunnilin og partvíst Eysturoyartunnilin vórðu bygdir í miðfláunum. Sandoyartunnilin og partvíst Eysturoyartunnilin vórðu bygdir í ovastu fláunum.

Higartil hevur ikki verið mett, at jarðfrøðin verður truplari enn hon hevur verið við hinum undirsjóvartunlunum í Føroyum. Hildið verður fram at gera smærri kanningar, sum skulu gerast, áðrenn ein endalig jarðfrøðilig frágreiðing kann gerast liðug. Ætlanin er, at frágreiðingin verður liðug í 2025.

Trygd
Tað er sjálvsagt alt avgerandi, at undirsjóvartunnilin verður tryggur bæði í byggitíðarskeiðinum og tá koyrast skal ígjøgnum.

Royndirnar frá Eysturoyar- og Sandoyartunlunum hava víst, at tað er alneyðugt at hava stóra virðing fyri arbeiðinum at gera undirsjóvartunlar og at arbeitt verður í undirgrundini, har ongin áður hevur verið.

Meðan Eysturoyar- og Sandoyartunlar vórðu í gerð, vóru nøkur óhapp. Talan var m.a. um tveir eldsbrunar, tvey omanlop frammi við benið og eina byrjandi vatnflóð. Óhappini spældu tíbetur væl av, men vísa, at avleiðingarnar kunnu verða ovurhonds stórar um ikki rætt verður borið at.

Tí hevur P/F Suðuroyartunnilin eisini lagt stóra orku í at lýsa váðarnar við einum undirsjóvartunli og at finna loysnir, sum eru tryggar bæði í byggitíðarskeiðinum og tá koyrandi verður ígjøgnum.

Avbjóðingin er millum annað, at ferðslan verður lutfalsliga lítil, og tunnilin verður langur. Hetta hevur í forprosjektinum havt við sær, at ein loysn er vald við einum tunli við ferðslu báðar vegir í sama bergholi.

Neyðugt hevur tí verið at fáa serfrøðingar at gera váðametingar fyri at tryggja, at trygdin verður í lagi, bæði í byggitíðarskeiðinum og í endaliga tunlinum.

Nýggjastu váðametingarnar eru (Fylgiskjøl 4-9):
19.04.2022 Risiko knyttet til brann ved ulike konsepter for Sudurøytunnelen (Sweco)
06.05.2022 Brannrisiko under bygging af tunneler (Sweco)
10.11.2023 Risikovurdering av aspekter knyttet til byggeperioden (Sintef)
24.11.2023 Risikovurdering, Forprosjekt Suðuroyartunnilin (Norconsult)
15.03.2024 Risikovurdering av langsgående ventilasjon i Sudurøytunnelen (Sweco)

11.10.2024 Peer Review and Second Opinion of Risk Analyses for Suðuroyartunnlin, HOJ Consulting GmbH

Í váðametingunum eru tilmæli um, hvørji tiltøk skulu gerast fyri, at endaliga tunnilsloysnin og arbeiðið at gera tunnilin skulu verða so trygg sum gjørligt.

P/F Suðuroyartunnilin hevur tí biðið um 3. partsmeting av váðametingunum frá HOJ Consulting úr Sveits. 3. partsmetingin frá HOJ Consulting varð tøk um miðjan oktobur 2024 (Fylgiskjal 9).

HOJ Consulting vísir á, at undanfarnar frágreiðingar um trygd hava manglar í mun til góða siðvenju fyri váðastýring.

HOJ Consulting metir, at váðarnir at byggja og reka ætlaða Suðuroyartunnilin kunnu handfarast, men tað krevur neyvari greining av váðunum, neyva fyrireiking og meting av fleiri trygdartiltøkum.

P/F Suðuroyartunnilin arbeiðir longu við hesum trygdartiltøkum, sum eyka tiltøk samanborið við Sandoyartunnilin:

- Vendipláss fyri hvørjar 1.000 metrar (Er fyri hvørjar 2.000 metrar í Sandoyartunlinum)
- Fjarstýrdir bummar fyri at steingja inni í tunlinum (Er í Sandoyartunlinum)
- Skelting og ávaringarljós (Er í Sandoyartunlinum)
- Møguleiki fyri at venda ventilatiónini (Er í Sandoyartunlinum)
- Krøv til responstíð hjá sløkkiliðnum
- Møguliga krøv til tunga ferðslu
- Møguleiki fyri 22 trygdarrúmum (105 mió. DKK/165 mió. NOK)

Sambært HOJ Consulting eiga fleiri trygdartiltøk at verða kannað nærri fyri at tryggja, at tey eru nøktandi og kostnaðareffektiv, undir hesum:

- Hátalaraskipan (PA-skipan) í tunlinum
- Trygdarrúm fyri hvørjar 500-1000 metrar (P/F Suðuroyartunnilin hevur arbeitt við 1000 metrum)
- Ferðsluavmarkingar fyri tung akfør/hættisligan farm
- Breiðari tunnilsprofil (umhugsa T10,5 í staðin fyri T9,5)
- Betri bjargingartænastu nær undirsjóvartunlinum

Í sambandi við endaligu prosjekteringina og útbjóðingina av tunnilsverkætlanini verður arbeitt víðari við at greina váðar og møgulig trygdartiltøk, undir hesum eisini kostnaðin av at seta trygdartiltøkini í verk og ávirkan teirra á trygdina.

Nýggj greining av váðum og møguligum trygdartiltøkum er liðug í februar 2025. Frágreiðingin frá Norconsult verður partur av avgerðargrundarlagnum tá støða skal takast til, hvørji trygdartiltøk arbeiðast skal víðari við í sambandi við prosjekteringina. Tað má ikki vera nakar ivi um, at trygdin í tunlinum skal vera í lagi bæði í byggitíðini og tá hann er liðugur og verður tikin í nýtslu.

Tilhoyrandi tunnils- og vegakervi

Forkanningararbeiðið, sum Løgtingið við játtan á fíggjarlógunum fyri 2023 og 2024 hevur samtykt, at P/F Suðuroyartunnilin skuldi gera, er komið væl ávegis.

Givið er tó, at fyrireikingararbeiðið heldur fram, samstundis sum farið verður undir at detailprosjektera verkætlanina, so at verkætlanin kann bjóðast út.

Verkætlanin fevnir eisini um ein tunnil millum Sandvík og Hvalba, tunnilsvegir í Sandvík og á Skarvanesi, og umfarsveg í Hvalba. Harumframt verður farleiðin frá Sandoyartunlinum í Traðardali til Suðuroyartunnilin í Djúpadali við íbinding til verandi veg til Skarvanes og Skálavíkar partur av samlaðu verkætlanini um Suðuroyartunnil við tilhoyrandi tunnils- og vegakervum.

P/F Suðuroyartunnilin hevur gjørt eitt forprosjekt, sum fevnir um tunnil millum Sandvík og Hvalba, umfarsveg í Hvalba og tunnilsveg í Sandvík.

Farleiðin millum Líðarenda og Sandoyartunnilin og farleiðin millum Líðarenda og Suðuroyartunnilin eru ikki við í forprosjektinum. Ymiskar loysnir eru blivnar umrøddar bæði í uppskotinum, sum varð sent til ummælis og í hoyringartilgongdini.

Avgjørt er, at ferðslan frá Suðuroyartunlinum verður leidd uttan um Sands bygd soleiðis, at landbúnaðarjørðin og økini rundan um Sandsvatn ikki verða ávirkaði í eins stóran mun, og fyri at økta ferðslan ikki fer at órógva borgarar í Sands bygd.

Heldur enn at dagføra vegin gjøgnum Sands bygd, verður gjørdur ein vegur eftir Traðarhamri eins og víst varð á sum møguleika í uppskotinum, sum varð sent til hoyringar. Mett verður, at samanumtikið er hetta ein betri loysn – serliga tí stórur partur av grótinum frá undirsjóvartunlinum, kann brúkast at fylla vegin upp við, hóast talan er um ein veg, sum kemur at liggja í áleið 200 m hædd.

Vegurin frá Líðarenda til Suðuroyartunnilin í Djúpadali norðanfyri Skarvanes verður dagførdur samsvarandi forprosjektinum.

Harumframt verður vegurin gjøgnum Sandslíð breiðkaður samsvarandi Samferðsluætlanini hjá Landsverki soleiðis, at farleiðin til eysturbygdirnar í Sandoynni verður betri.

Verður inniverandi lógaruppskot samtykt, verður arbeitt víðari við fyrireiking og prosjektering av einstøku verkætlanunum.

Burtursæð frá sjálvum Suðuroyartunlinum, hevur forprosjektið ikki gjørt endalig tilmæli um linjuføringar fyri vegir og tunlar frá undirsjóvartunlinum til landsvegin sunnanfyri Hvalba.

Myndirnar, sum eru í hesum uppskoti, vísa tí ikki endaligar vegaføringar, sum liggja heilt fastar.

Víðari fyrireikingar, myndugleikakrøv um eitt nú vegateknisk og ferðslufaklig viðurskifti o.a. skulu endaliga fastleggja, hvar linjuføringarnar skulu vera, áðrenn einstaku partarnir av verkætlanini verða prosjekteraðir.

Einstøku verkætlanirnar eru nærri útgreinaðar í serligu viðmerkingunum til lógaruppskotið.

Upplýsast skal, at einstøku verkætlanirnar eru á ymiskum stigum, tá tað snýr seg um fyrireiking, og at arbeitt verður víðari við verkætlanunum, um Løgtingið samtykkir inniverandi lógaruppskot.

Skúvoy
Avgerð er tikin um at kanna møguleikan at knýta Skúvoy uppí Suðuroyartunnilin.

Ætlanin er at fyrireika, prosjektera og bjóða út ein sokallaðan T5,5 atkomutunnil, har ferðslan verður avmarkað og stýrd, soleiðis, at t.d. bert ein bilur verður í atkomutunlinum í senn, og at stýrt verður, hvør hevur rætt at brúka atkomutunnilin fyri at tryggja, at bygdin ikki verður yvirfylt við bilum.

Atkomutunnilin verður gott 1,5 km langur, góðar 5 m breiður og hallið verður uml. 12,5%.

Metti kostnaðurin av einum atkomutunli til Skúvoyar er áleið 150 mió. kr. í 2024 krónum.

Verður Skúvoy knýtt at verkætlanini við Suðuroyartunlinum, verður byggitíðarskeiðið væntandi longt nakað.

Sambært váðametingunum er ein íbinding til Skúvoy ikki ein fortreyt fyri trygdini í einum Suðuroyartunli.

Uppgávu- og myndugleikabýtið P/F Suðuroyartunnilin og Landsverk
Politiska ynskið hevur verið, at talan skal verða um eina samlaða verkætlan, sum fevnir bæði um undirsjóvartunnil og tilhoyrandi tunnils- og vegakervi fyri at tryggja, at øll vegastrekki eru við, at verkætlanirnar eru samskipaðar og at verkætlanin kann gerast á mest skynsama hátt búskaparliga.

Politisk semja er um, at almenna partafelagið, P/F Suðuroyartunnilin, skal standa fyri samlaðu verkætlanini.

Landsverk er góðkenningar- og eftirlitsmyndugleiki fyri at tryggja vegateknisku og ferðslufakligu dygdina, trygdina og samskipanina við landsvegakervið annars. Tryggjast skal millum annað, at teir normar og standardir, sum Landsverk brúkar og eru galdandi á økinum, tá henda lóg er samtykt, verða fylgdir.

Verkætlanin skal góðkennast av Landsverki, og Landsverk skal hava eftirlit við, at verkætlanirnar verða framdar samsvarandi góðkendum prosjektum.

Landsverk skal gjøgnum hvørja fasu í prosjekteringunum hava tilfarið frá P/F Suðuroyartunlinum til góðkenningar og skal harafturat vegna landsstýrisfólkið góðkenna endaligu prosjektini.

At partafelagið stendur fyri samlaðu verkætlanini skal tryggja, at arbeiðið at gera undirsjóvartunnil verður samskipað við arbeiðið at gera tilhoyrandi vegir og tunlar, og soleiðis minka vandan fyri, at til- og frákoyringarvegir ikki eru lidnir og klárir at taka í nýtslu í seinasta lagi, tá koyrandi verður gjøgnum undirsjóvartunnilin.

Politiska ynskið er, at føroyskar fyritøkur skulu hava møguleika at átaka sær partar av verkætlanini. Samstundis hevur tað týdning, at samlaða verkætlanin er samskipað við greiðum uppgávu- og ábyrgdarbýti. Í tann mun tað ikki skapar óskynsom markamót, er ætlanin at skipa samlaðu verkætlanina soleiðis, at føroyskar fyritøkur kunnu bjóða uppá partar av arbeiðinum.

Kostnaður og fígging

Búskaparráðið, Landsbankin og onnur hava alment ávarað ímóti at gera so stóra íløgu sum ein Suðuroyartunnil, áðrenn stig eru tikin til at betra um haldførið í almenna búskapinum.

Politiski fylgibólkurin er samdur um, at Suðuroyartunnilin er ein neyðug íløga, um gongdin í Suðuroynni skal vendast, og metir eisini, at talan kann gerast um eina íløgu, sum við tíðini fer at verða góð fyri fíggjarlógina, tí verandi sjóvegis farleið er kostnaðarmikil.

Sum longu kunnugt, er talan um størstu íløgu í Føroyum nakrantíð. Áðrenn tunnilsverkætlanin er boðin út, og betri innlit er fingið í kostnaðin, er tað sjálvsagt eisini ein stór óvissa um fíggjarligu avleiðingar av samlaðu verkætlanini.

Modellið fyri fíggingarleistin (fylgiskjal 11) og kost-nyttu greiningarnar (fylgiskjal 13) geva í løtuni eitt yvirskipað fíggjarligt yvirlit yvir verkætlanina, og seinni, tá ið útboð hava verið, heldur arbeiðið við at greina verkætlanina og vandarnar fram, áðrenn tann endaliga avgerðin um ein Suðuroyartunnil skal takast.

Greitt er, at ein fíggjarligur váði er knýttur at verkætlanini, og at kost-nyttu greiningarnar vísa, at út frá einum reinum búskaparligum sjónarmiði, skal verkætlanin ikki fremjast. Tó eru onnur yvirskipað atlit í mun til støðuna í Suðuroy og samhaldsfestið í Føroyum, sum eisini mugu takast við, tá endaliga avgerðin um verkætlanina skal takast.

Samanumtikið vísir uppskot til fíggingarleist (fylgiskjal 11), hvussu verkætlanin at gera Suðuroyartunnil kann ávirka fíggjarlógina yvir ár.

Hvussu ávirkanin verður veldst í stóran mun um kostnaðin av tunlinum, hvussu høgt kapitalinnskot landið setir í verkætlanina, áðrenn tunnilin verður liðugur, og hvat rentukostnaðurin verður. Tó skal ein vera varugur við, at størsti parturin av kapitalinnskotinum kemur frá játtan á fíggjarlógini, sum eisini skal fíggjast.

Kostnaðurin av verandi farleið um Suðuroyarfjørð er høgur og varandi. Tí verður sparingin á fíggjarlógini lutfalsliga høg, tá tunnilin er liðugur og sjóvegis farleiðin verður niðurløgd.

Heldur enn at bara lata standa til, meðan støðan í Suðuroy bara versnar, hevur løgmaður í semju við politiska fylgibólkin gjørt av at taka fyrsta stigið at fremja verkætlanina at gera ein Suðuroyartunnil.

Samstundis eru bæði løgmaður og politiski fylgibólkurin tilvitað um, at óvissan um kostnaðin framvegis er stór, og at tað kann vísa seg, at kostnaðurin av tunlinum gerst munandi hægri enn væntað verður í løtuni, og at kostnaðurin eisini kann gerast ov høgur og tyngjandi fyri fíggjarlógina, politiska rásarúmið og haldførið.

Tí fevnir inniverandi uppskot um lógarheimild og játtan til fyrireiking, prosjektering og útbjóðing av verkætlanini.

Um Løgtingið samtykkir at halda áfram og at veita neyðuga játtan, verður arbeitt miðvíst víðari við verkætlanini soleiðis, at verkætlanin kann bjóðast út.

Væntandi verða ymsir partar av verkætlanini bjóðaðir út í ymiskum tíðarskeiðum, stutt áðrenn teir skulu byggjast. Eitt nú verða el-arbeiðið, ventilatión og pumpuskipanir væntandi ikki bjóðað út í fyrsta umfari. Men tá høvuðsarbeiðið, sjálvur undirsjóvartunnilin og atknýttir vegir, hava verið bjóðaðir út og tilboðini eru komin inn, er óvissan um kostnað nógv minni enn hon er nú.

Tá verkætlanin hevur verið í útboði og kostnaðarmetingin neyvari, skal politisk støða takast til um tunnilsverkætlanin skal fremjast.

Vísir tað seg, at kostnaðurin er ov høgur, so hevur politiska skipanin møguleika at steðga. Tí er man sinnaður at taka fyrsta stigið, sum við 200 mió. kr. á fíggjarlógini komandi 2 árini (2025-2026), bert hevur avmarkaðan fíggjarligan váða við sær.

Vísir tað seg hinvegin, tá tilboðini eru komin inn, at kostnaðurin er á einum støði, sum ikki tyngir fíggjarlógina, fíggjarliga rásarúmið og haldførið ov nógv, samstundis sum politiskur vilji er til at fremja verkætlanina og gera Suðuroyartunnilin, verður hetta gjørt við serstakari løgtingslóg.

Umframt at geva endaliga heimild at gera Suðuroyartunnilin, verður eisini ásett í serstøku løgtingslógini, hvussu nógvan pening neyðugt verður at seta av á fíggjarlógini komandi árini, og hvussu nógvan pening P/F Suðuroyartunnilin skal læna frá landskassanum fyri at fremja verkætlanina.

Nýggj fylgiskjøl til lógaruppskotið
Síðani uppskotið varð til sent til ummælis, hevur Løgmansskrivstovan fingið frágreiðingar, sum eru viðkomandi fyri málið. Løgmansskrivstovan hevur ikki havt høvi at gera nakrar viðmerkingar til nýggja tilfarið í sambandi við hetta lógaruppskotið. Tilfarið er lagt við sum fylgiskjøl 57 – 61.

Talan er m.a. um nýggja greining av váðum og møguligum trygdartiltøkum frá Norcounsoult, sum er liðug í februar í 2025. Frágreiðingin verður partur av avgerðar grundarlagnum fyri, hvørji trygdartiltøk arbeiðast skulu víðari við í sambandi við prosjekteringina.

Harumframt er nýtt uppskot til alternativa linjuføring frá áhugabólki, og notat frá P/F Suðuroyartunlinum um linjuføring.

Eisini er notat um veðurviðurskifti á Traðarhamri, sum er viðkomandi fyri fyrireiking og prosjektering av vegaføring í Sandoynni.

1.5. Ummæli og ummælisskjal
Lógaruppskotið hevur verið til ummælis hjá viðkomandi myndugleikum, almennum stovnum og hevur ligið til ummælis á heimasíðuni hjá Løgmansskrivstovuni, so at borgarar, privatir felagsskapir og áhugafeløg fingu møguleikan at gera viðmerkingar til uppskotið.

Løgmansskrivstovan hevur tilsamans móttikið 34 hoyringarsvar.

Karl Martin Joensen
Føroya nátturu - og umhvørvisfelag (FNU)
Politisku flokkarnir í Sandoynni
Jarðfeingi
Sandsvíkshagin (Jóhan Eli Poulsen)
Bárður Gunnarstein Nielsen
Jóannes í Dali
Zakarias Wang
Hans Martin Lydersen
Hagafelag Føroya
Eggjahagin í Sandvík (Sylvan Poulsen)
Húsavíkar og Skálavíkar kommunur
Tjóðsavnið
Búnaðarstovan
Baldur og Barbara av Skarði
Familjan Horn
Vinnuhúsið
Sands kommuna
Umhvørvisstovan
Sílaveiðufelag Føroya
Hagaparturin Grímsfjall og undirliggjandi hagi
Skúvoyar kommuna
Hvalbiar kommuna
Marianna Vang Simonsen
Landsverk
P/F Suðuroyartunnil
Áhugafelagið Veltan
Arkitektafelag Føroya
Landsbanki Føroya
Fíggjarmálaráðið
Føroya Bóndafelag
Yvirfriðingarnevndin
Fámjins kommuna
Tvøroyrar kommuna

Hoyringartilgongd
Fleiri hoyringapartar vísa á, at hoyringarfreistin er ov stutt.

Upplýsast skal, at uppskotið varð sent í almenna hoyring í 4 vikur tann 8. november 2024 við freist til 6. desember 2024, og at hoyringarfreistin síðani varð longd til 12. desember 2024.

Harumframt varð skipað fyri 3 hoyringarfundum á Tvøroyri, á Sandi og í Havn.

Sambært rundskrivi hjá Løgmálaráðnum um lógarsmíð verður mælt til, at hoyringarfreistin er 4 vikur. Við longdu hoyringarfreistini gjørdist hoyringarfreistin knappar 5 vikur.

Nógvir hoyringarpartar hava harumframt víst á, at tað er átaluvert, at avvarðandi kommunur, hagapartar og viðkomandi myndugleikar ikki eru tikin við uppá ráð í samband við arbeiðið, tí talan er um eina stóra verkætlan, sum fer at hava umfatandi ávirkan á kommunur, hagar og umhvørvið.

Løgmansskrivstovan skilir og tekur undir við sjónarmiðunum hjá kommunum, hagapørtum, viðkomandi myndugleikum og áhugafelagsskapum og einstaklingum, sum meta, at tey í størri mun áttu at verið tikin við í arbeiðið fyrr í tilgongdini.

Tað er tó umráðandi at vísa á, at hildið verður áfram at fyrireika verkætlanina soleiðis, at loysnir verða funnar, sum eru realistiskar, og taka atlit til bæði trygd, umhvørvið, trivnað og fíggjarlógina og soleiðis, at verkætlanin kann góðkennast av avvarðandi myndugleikum.

Viðkomandi partar verða tiknir við í tað víðari arbeiðið í tann mun, tað er viðkomandi.

Í sambandi við viðgerð av hoyringarskrivum hevur Løgmansskrivstovan havt fundir við ymiskir myndugleikar bæði á lands- og kommunalum stigi og á stovnsstigi.

Endamálið við fundunum hevur bæði verið at greiða øðrum frá verkætlanini, at hoyra sjónarmiðini hjá ávísum pørtum og at fáa greiðu á ymiskum ivamálum.

Harumframt hava fundir eisini verið millum P/F Suðuroyartunnil, hagapartar og jarðareigarar í økjunum kring tunnils- og vegastrekkini.

Løgmansskrivstovan hevur valt at viðgera sjónarmiðini og viðmerkingarnar til teir høvuðstættir, sum eru lýst í almennu viðmerkingunum og avleiðingunum fyri umhvørvið og fíggjarligu avleiðingunum í viðmerkingunum til lógaruppskotið, í fylgiskjali nr. 56.

Viðmerkjast skal, at hoyringarskrivini ikki verða viðgjørd hvør sær og tað eru ikki allir hoyringarpartar, sum verða nevndir gjøgnum ummælisviðgerðina.

Hetta merkir ikki, at skrivini og viðmerkingarnar ikki eru umrødd ella viðkomandi. Tað ber ikki til at hava umfatandi viðgerð av hvørjum einstøkum skrivi.

Uppskotið hevur verið til lógartekniska eftirkanning hjá lógartænastuni.

Samanumtøka av viðmerkingum og tillagingum og broytingum, sum eru gjørdar síðani uppskotið varð sent til ummælis
Sum heild er undirtøka millum hoyringarpartarnir fyri, at Suðuroyartunnilin verður gjørdur.

Tað er ikki nakar hoyringarpartur, sum beinleiðis sigur seg vera ímóti, at Suðuroyartunnil verður gjørdur.

Nøkur vísa á, at tey fyrihalda seg ikki til spurningin um tunnilsverkætlanin skal gerast, men til ávís viðurskifti í verkætlanini, sum tey hava serkunnleika til ella serligan áhuga fyri.

Spurningar verða tó settir við, um málið er búgvið til støðutakan og um linjuføringin og vegaføringar á Sandi og í Hvalba eru tær røttu.

Flestu hoyringarpartar vísa á, at størri atlit mugu takast til náttúruna bæði í Hvalba og serliga í Sandoynni.

Harumframt verður eisini víst á, at neyðugt er í størri mun at taka atlit til fíggjarstøðuna hjá landskassanum og fíggjarpolitiska haldførið, og spurningur verður settir við, um tíðin er tann rætta at fara undir stóru verkætlanina.

Skjalið, sum lýsir tilmælið um fíggingarleist vísir, hvussu fíggjarlógin verður ávirkað yvir eitt áramál, og í ávísan mun, hvussu nógv rásarúmið hjá landskassanum verður ávirkað av tí lántøku, sum verður neyðug fyri at gera ein undirsjóvartunnil til Suðuroynna.

Ivi er sáddur um myndilin og skjalið, sum lýsir uppskotið til fíggingarleist, kann brúkast sum grundarlag fyri um íløgan í ein Suðuroyartunnil skal gerast. Eitt nú vísir Landsbankin á, at kost-nyttu greining er besta amboðið at taka avgerðir um infrakervisíløgur útfrá.

Løgmansskrivstovan er samd í, at fíggingarleisturin ikki kann brúkast sum einasta grundarlag fyri eini avgerð, um íløgan skal gerast, men tað er heldur ikki ætlanin. Umframt uppskotið til fíggingarleist er eisini ein kost-nyttu greining gjørd út frá dagførdum kostnaðarmetingum. Hinvegin tekur ein kost-nyttu greining ikki hædd fyri øllum, og kann ein kost-nyttu greining tí ikki standa einsamøll.

Landsbankin og Fíggjarmálaráðið hava fleiri viðmerkingar til bæði fíggjarligu møguleikarnar at gera ein Suðuroyartunnil, og til tann partin av viðmerkingunum til lógaruppskotið sum lýsa fíggjarligar avleiðingar. Hesi verða viðgjørd nærri í fylgiskjali 56.

Nakrir hoyringarpartar føra fram, at íløgan at gera ein Suðuroyartunnil ávirkar fíggjarlógina yvir eitt áramál, og at lántøkan, sum verður neyðug í sambandi við verkætlanina, ávirkar hvørjar lánsmøguleikar almennu Føroyar hava næstu árini. Løgmansskrivstovan er samd í hesum, og skal vísa á, at fíggingarleisturin er ein roynd at vísa hetta, tá eisini er tikið við, at ein partur av kostnaðinum av einum Suðuroyartunli, verður vunnin aftur við, at sjóvegis farleiðin kann sparast burtur.

Tað eru nógv, og í ein ávísan mun mótstríðandi, sjónarmið um verkætlanina í hoyringarskrivunum.

Tað er órealistiskt at ímynda sær, at tað ber til at gera ein undirsjóvartunnil millum Suðuroynna og Sandoynna at ein loysn kann gerast, sum kann ganga øllum sjónarmiðum á møti, og at ein so stór verkætlan kann gerast uttan árin á umhvørvið, bæði í Sandoynni og í Suðuroynni.

Málið er finna eina loysn, sum í størst møguligan mun møtir viðkomandi avbjóðingum og samstundis hevur minst møguliga ávirkan á umhvørvið og trivnaðin hjá fólki, uttan at hetta gongur út yvir trygdina bæði í byggitíðarskeiðinum og tá verkætlanin er liðug og sum kann gerast innan fyri ein ábyrgdarfullan fíggjarkarm.

Inniverandi uppskot, sum verður lagt fyri Løgtingið, er tillagað nakað í mun til uppskotið, sum varð sent til hoyringar.

Ætlanin at lata P/F Suðuroyartunlinum heimild til at gera tunnilsmunnar báðumegin undirsjóvartunnilin og neyðugar arbeiðsvegir er slept.

Hetta merkir, at tunnilsmunnarnir og arbeiðsvegir ikki verða gjørdir fyrr enn endalig støða verður tikin við serstakari løgtingslóg um at fremja samlaðu verkætlanina. Hetta fer helst at seinka arbeiðið nakað, men atlitini til náttúruna, umhvørvið og ynski frá lokalum verða mett at viga tyngri.

Hildið verður fast í ta linjuføring, sum P/F Suðuroyartunnilin hevur mælt til og sum forprosjektið fevnir um.

Alternativu uppskotini til linjuføringar eru viðgjørd m.a. við at spyrja uttanhýsis ráðgevara, sum hevur drúgvar royndir við tunnilsverkætlanum.

Higartil eru ikki upplýsingar komnar í málinum, sum hava við sær, at mett verður, at neyðugt er at broyta linjuføringina úr Djúpadali norðanfyri Skarvanes til Sandvíkar.

Landsverk vísir í ummælisskrivi á, at kanningar hjá Jarðfeingi vísa, at loysnin norðanfyri Sands bygd er betri jarðfrøðiliga. Ein frágreiðing frá ráðgevingarfyritøkuni Sintef (viðfest sum fylgiskjal 19) vísir hinvegin á, at út frá kendu jarðfrøðini er ikki tann stóri munurin á, um linjuføringin verður norðanfyri Sands bygd ella frá Djúpadali norðanfyri Skarvanes. P/F Suðuroyartunnilin hevur greitt frá, at hædd má eisini takast fyri, hvussu boringin av tunlinum fer fram, tá metast skal um, hvør loysn er betri jarðfrøðiliga.

Á teininum fram til Skúvoyar fer linjuføringin frá Skarvanesi at krossa jarðfrøðiligu lagfestingina. Verður linjuføringin norðanfyri Sands bygd vald, fylgir linjuføringin lagfestingini. Sintef metir, at ávísur fyrimunur kann vera við at krossa lagfestingina. Tá komið er fram til Skúvoynna er jarðfrøðin so at siga tann sama.

Viðmerkjast skal, at bæði metingin hjá Landsverki og notatið hjá Sintef eru grundað á frágreiðingar frá Jarðfeingi, sum eru frá 2021, og at síðani tá hevur Jarðfeingi kannað fleiri boringar umframt gjørt feltarbeiði, og meira seismikkur er skotin. Hesar kanningar broyta sambært Jarðfeingi ikki yvirskipaðu myndina, men gera tað møguligt at gera eina munandi meira neyva meting av jarðfrøðini, sum ein tunnil av Skarvanesi vil ganga ígjøgnum. Nýggja frágreiðingin frá Jarðfeingi verður væntandi liðug í 2025.

Ivi er eisini sáddur um trygdina í undirsjóvartunlinum.

Ymiskar fyritøkur hava gjørt fleiri frágreiðingar um trygdarspurningin.

Niðurstøðan hjá øllum pørtum er, at váðarnir at byggja og reka ætlaða Suðuroyartunnilin kunnu handfarast.

Í februar 2025 hevur Norconsult gjørt nýggja frágreiðing, sum greinar váðar og mælir til møgulig trygdartiltøk. Frágreiðingin verður partur av avgerðar grundarlagnum fyri, hvørji trygdartiltøk arbeiðast skulu víðari við í sambandi við prosjekteringina. Frágreiðingin er viðfest sum fylgiskjal 57.

Serliga er tað undirsjóvartunnilsarbeiðið, sum hevur stóran váða, tí arbeitt verður undir havbotninum, og arbeitt verður gjøgnum tilfar, sum ongin kennir, fyrr enn komið er ígjøgnum, hóast jarðfrøðiligar forsagnir fyriliggja. Møgulig óhapp kunnu hava ovurhonds stórar avleiðingar, bæði fyri arbeiðsfólk, fyri samlaðu verkætlanina og fyri landið.

Tað talar fyri, at undirsjóvartunnilin ikki verður longri enn hægst neyðugt.

Jarðfeingi hevur upplýst, at tað er fyrimunur fyri tær kanningar sum skulu gerast, um linjuføringin fyri ein part av tunlinum liggur undir Skúvoynni, sum verður møguligt um linjuføringin er frá norðanfyri Sands bygd til Sandvíkar. Tað merkir tó eisini, at undirsjóvartunnilin verður longri enn um hann er frá Skarvanesi til Sandvíkar.

Afturat hesum kemur eisini, at meirkostnaðurin av at leingja tunnilin verður mettur at verða áleið 500 mió. kr., sum eisini er eitt atlit, sum vigar tungt í mun til samlaðu verkætlanina, sum longu er ein stór íløga.

Tað, sum kundi talað fyri, at linjuføringin skal flytast, eru atlit til náttúruna og umhvørvið, sum nógvir hoyringarpartar vísa á.

Nakrar broytingar verða gjørdar í tilhoyrandi vegakervinum í Sandoynni, sum fara at bøta um avleiðingarnar av verkætlanini.

Heldur enn at dagføra vegin gjøgnum Sands bygd, verður gjørdur ein vegur eftir Traðarhamri eins og víst varð á sum møguleika í uppskotinum, sum varð sent til hoyringar. Harvið verður ferðslan leidd uttan um Sands bygd, landbúnaðarjørðina og økini kring Sandsvatn. Tað merkir tó eisini, at ferðslan millum Sandoyartunnilin í Traðardali og Suðuroyartunnilin í Djúpadali skal upp í 215 metra hædd, sum er hægsta punkt á ætlaðu vegaføringini eftir Traðarhamri í staðin fyri 105 metra hædd, sum er hægsta punkt, um koyrt verður millum undirsjóvartunlarnar gjøgnum Sandalíð. At ferðslan skal góðar 100 metrar hægri merkir eina størri orkunýtslu.

Meginparturin av grótinum frá undirsjóvartunlinum Sandoyarmegin kann brúkast at fylla vegin eftir Traðarhamri upp við heldur enn at staðseta grótið í Djúpadali, og avtala er gjørd við borgarstjórarnar í Suðuroynni um at gera eina ætlan fyri grótið, so sleppast kann undan at staðseta alt grótið við tunnilsmunnan í Sandvík.

Harafturat verður vegurin gjøgnum Sandslíð breiðkaður soleiðis, at farleiðin til eysturbygdirnar verður betri. Hetta verður ikki partur av hesum lógaruppskoti, men verður gjørt við aðrari verklagslóg, sum ætlandi verður lagt fyri Løgtingið í næstum. Játtan til Sandslíð verður tó partur av samlaðu játtanini, sum er og verður játtað til inniverandi lógaruppskot, og verður ætlandi flutt Landsverki við eykajáttan, um verklagslógin verður samtykt.

Møguleiki fyri at knýta Skúvoy uppí Suðuroyartunnilin við einum atkomutunli, har ferðslan verður avmarkað og stýrd, verður kannaður.

P/F Suðuroyartunnilin fer at vera byggiharri. Landsverk kemur at virka sum góðkenningar og eftirlitsmyndugleiki.

Í samráð við Umhvørvismálaráðið og Umhvørvisstovuna er ásett í lógaruppskotinum, at umhvørvisárinsmeting skal gerast av samlaðu verkætlanini, og at undirsjóvartunnilin skal hava umhvørvisgóðkenning frá Umhvørvisstovuni, eins og Eysturoyar- og Sandoyartunnilin.

Umhvørvismálaráðið og Umhvørvisstovan hava víst á, at umhvørvisárinsmetingar ikki eru lógarásettar í Føroyum, og at tað tí er neyðugt at áseta hetta í verandi lógaruppskot.

Annars er umráðandi at vísa á, at verkætlanin verður í tveimum stigum, og at hetta lógaruppskotið einans heimilar P/F Suðuroyartunlinum at fyrireika, prosjektera og bjóða út – og ikki at fremja verkætlanina.

Partar av fyrireikingararbeiðinum eru góðskutryggjaðir av 3. parti, og ætlanin er, at útbjóðingartilfarið skal góðskutryggjast av 3. parti, tá tað er liðugt, og áðrenn verkætlanin fer í útboð.

Tá verkætlanin hevur verið í útboði, og tilboð eru komin inn, er óvissan um kostnaðin nógv minni enn hon er nú.

Sí annars nærri viðgerð av hoyringarskrivunum í fylgiskjali 56. Upplýsast skal eisini, at uppskotið er tillagað nakað í mun til viðmerkingarnar, sum eru komnar í sambandi við lógartekniska eftirkanning. Tað snýr seg í høvuðsheitum um at nágreina serligu viðmerkingarnar til einstøku ásetingarnar.

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

Inniverandi uppskot er fyrsta stigið at fremja Suðuroyartunnilin við tilhoyrandi tunnils- og vegakervum. Uppskotið gevur heimild til at fyrireika, prosjektera og bjóða út verkætlanina.

Í lýsingunum av avleiðingunum av uppskotinum verður tað tí greitt, hvørjar avleiðingar inniverandi uppskot hevur, og í ein ávísan mun verður eisini víst á, hvørjar avleiðingar væntast, um Løgtingið seinni ger av við serstakari løgtingslóg at fremja samlaðu verkætlanina.

2.1. Fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Avleiðingar fyri landið
Í 2023 og 2024 vórðu játtaðar tilsamans 20 mió. kr. til at fyrireika undirsjóvartunnil millum Suðuroy og Sandoy við tilhoyrandi vegagerð v.m. Forkanningarnar eru so gott sum lidnar.

Inniverandi uppskot gevur heimild til at P/F Suðuroyartunnilin fer undir at prosjektera og bjóða út verkætlanina um undirsjóvartunnilin millum Suðuroy og Sandoy, tunnilin millum Sandvík og Hvalba, farleið frá Sandoyartunlinum í Traðardali umvegis Traðarhamar til Líðarenda, vegagerð frá Líðarenda til tunnilsmunna í Djúpadali, við íbinding í verandi veg til Skarvanes, tunnilsveg í Sandvík og umfarsveg í Hvalba.

Endamálið er at fáa til vegar neyvari kostnaðarmeting av verkætlanina.

Í løgtingsfíggjarlógini fyri 2025 eru játtaðar 100 mió. kr. at seta í felagið sum partapeningur, og ætlanin er at játta aðrar 100 mió. kr. í 2026. Upphæddin er partur av samlaða íløgukarminum hjá landinum, sum eftir ætlanin fer at liggja um 600 mió. kr. árliga (í 2024-prísum) komandi árini.

Tá verkætlanin hevur verið í útboði og ein meira neyv kostnaðarmeting fyriliggur, skal støða takast til, um eitt uppskot til serstaka løgtingslóg skal leggjast fram, sum gevur P/F Suðuroyartunlinum heimild til at fremja verkætlanina. Í sambandi við serstaka løgtingslóg skal eisini verða lýst nærri, hvussu verkætlanin kann fíggjast, og hvørjar avleiðingar tað kann hava fyri landsins fíggjarstøðu at fremja hana. Víst verður til fylgiskjal 7, sum lýsir eitt uppskot til fíggingarleist fyri Suðuroyartunnilin.

Kostnaðarmeting av Suðuroyartunlinum við tilhoyrandi tunnils - og vegakervum
P/F Suðuroyartunnilin hevur alment upplýst, at ein kostnaðarmeting er gjørd, sum vísir ein prís á uml. 4 mia. kr. (í 2024-prísum). Hetta er uttan íbinding til Skúvoy, men har møguligt er at knýta Skúvoy uppí seinni. Í Sandoynni er vegur til at binda í landsvegakervið íroknaður, men ikki onnur atknýtt vega- og tunnilskervi. Í Suðuroynni eru Sandvíkartunnil og vegir at binda í núverandi landsvegakervið í Suðuroy íroknaðir.

Kostnaðarmetingin byggir á eitt forprosjekt fyri Suðuroyartunnilin, sum Norconsult hevur staðið fyri. Orsakað av fyriliti fyri komandi útboði, og fyri at verja fíggjarligu áhugamálini hjá P/F Suðuroyartunlinum og tí almenna, er einki alment innlit í kostnaðarmetingina, sbrt.

løgtingslóg um innlit í fyrisitingina, §13, nr. 5 og nr. 6. Í sambandi við eitt útboð kann kunnleiki til smálutirnar í kostnaðarmetingini ávirka tilboðsgevararnar og hava við sær, at prísurin á verkætlanini verður hægri enn neyðugt.

Yvirskipað vísir kostnaðarmetingin, at sjálvur undirsjóvartunnilin millum Skarvanes og Sandvík fer at kosta uml. 3,5 mia. kr. (í 2024-prisum). Aftrat hesum koma eyka trygdarrúm, ið eru mett at kosta uml. 100 mió. kr.

Sandvíkartunnilin við vegakervum og umkoyringarvegi í Hvalba verða mett at kosta uml. 400 mió. kr.

Kostnaðurin av vegnum á Traðarhamri verður mettur til á leið 150 mió. kr.

Samlaði kostnaðurin av verkætlanini er soleiðis mettur til uml. 4,15 mia. kr. (í 2024-prísum) íroknað atknýttar vegir.

Aftrat hesum er ætlanin at breiðka vegin ígjøgnum Sandslíð, sum er mett at kosta áleið 50 mió. kr. Hetta verður tikið upp í serstakari verklagslóg, og er ikki partur av verkætlanini fyri Suðuroyartunnilin og atknýttar vegir.

Møguleikin at knýta Skúvoy upp í Suðuroyartunnilin verður partur av samlaðu verkætlanini. Ein loysn, sum arbeitt hevur verið við, er at gera ein tunnil, sum ikki er opin fyri vanligari ferðslu, men sum kann latast upp fyri serligum flutningi sum renovatión, sjúkraflutningi o.ø., og har ferðslan annars kann stýrast við føstum tíðum, har opið er hjá fastbúgvandi fólki í Skúvoy at koyra. Mett verður, at henda loysn kann gerast fyri uml. 150 mió. kr.

Umráðandi er, at spurningurin um, hvørja og hvussu nógva ferðslu Skúvoy kann bera, verður viðgjørdur nærri, áðrenn støða verður tikin.

Verður Skúvoy knýtt at verkætlanini við Suðuroyartunlinum, verður byggitíðarskeiðið væntandi longt nakað.

Landsverk hevur eftirkannað kostnaðarmetingina hjá tunnilsfelagnum. Sí fylgiskjal 18.

Tunnilsfelagið hevur eina kostnaðarmeting á umleið 3,9 mia. kr. (í 2024-prísum) við avleiddum verkætlanum, sum eru Sandvíkartunnilin, umfarsvegur í Hvalba og tunnilsvegur, men ikki íroknað vegaføring millum Líðarenda og Sandoyartunnilin og møguligan atkomutunnil til Skúvoyar. Av upphæddini eru 400 mió. kr. til Sandvíkartunnilin og umfarsveg í Hvalba.

Eftirkanningin hjá Landsverki vísir, at við at brúka føroyskar eindarprísir fyri nýggjastu undirsjóvar- og landstunlarnar, er kostnaðarmetingin hægri enn verandi kostnaðarmeting hjá tunnilsfelagnum. Kostnaðarmetingin hjá Landsverki er umleið 0,6 – 1,0 mia. kr. hægri.

Eftirkanningin vísir eisini, at tað eru týðandi munir í spjaðingini av kostnaðarmetingum, sum kunnu hava við sær, at váðin verður undirmettur. Samanumtikið eru fleiri týðandi óvissur, ið Landsverk mælir til verða kannaðar nærri, áðrenn farið verður undir verkætlanina.

Givið er, at ein neyv kostnaðarmeting ikki fæst, fyrr enn verkætlanin er prosjekterað, boðin út og tilboðini eru komin inn.

Fíggingarleistur
Í 2023 varð farið undir at lýsa og menna uppskot til ein fíggingarleist fyri ein møguligan Suðuroyartunnil. Sí fylgiskjal 11, sum lýsir eitt uppskot til fíggingarleist fyri Suðuroyartunnil.

Samanumtikið vísir uppskot til fíggingarleist, at verkætlanin at gera Suðuroyartunnil hevur ávirkan á fíggjarlógina.

Hvussu stór ávirkanin verður veldst í stóran mun um kostnaðin av tunlinum og hvussu høgt kapitalinnskot landið setir í verkætlanina, áðrenn tunnilin verður liðugur. Tó skal ein vera varugur við, at størsti parturin av kapitalinnskotinum kemur frá játtan á fíggjarlógini.

Kostnaðurin av verandi farleið um Suðuroyarfjørð er høgur og varandi. Tí verður sparingin á fíggjarlógini lutfalsliga høg, tá tunnilin er liðugur og sjóvegis farleiðin verður niðurløgd.

Í frágreiðingini um fíggingarleist fyri Suðuroyartunnil frá oktobur 2024, verður víst á, at kostnaðarmetingar altíð skulu takast við fyrivarni. Í sambandi við, at Landsverk varð biðið um eina meting av kostnaðarmetingini hjá P/F Suðuroyartunlinum, mælir Landsverk til, at verkætlanin og kostnaðarmeting verða góðskutryggjað av uttanhýsis parti, áðrenn endalig støða verður tikin til at fremja eina verkætlan.

Í frágreiðingini verður eisini víst á, at ein neyvari kostnaðarmeting fæst ikki fyrr enn verkætlanin er prosjekterað, boðin út og tilboðini upp á at gera undirsjóvartunnilin og tilhoyrandi tunnils- og vegakervi eru komin inn.

Í frágreiðingini um fíggingarleist er roynt at geva eitt yvirskipað yvirlit yvir, hvussu verkætlanin fer at ávirka fíggjarlógina yvir eitt longri tíðarskeið út frá nøkrum givnum fortreytum. Myndin niðanfyri vísir til dømis miðal árligu ávirkanina á fíggjarlógina í tíðarskeiðinum 2035-2064 við ymiskum fortreytum um prísin á tunlinum og kapitalinnskot. Aftanfyri úrslitini í talvuni eru eisini nakrar fortreytir um lántøku, rentu, ferðslu og kostnaðir við at halda verandi farleið o.a. Fyri nærri kunning um fortreytirnar verður vísst til frágreiðingina um fíggingarleist.

Út frá nøkrum givnum fortreytum, sum til dømis at rentan á láninum til tunnilsverkætlanina er 3,5 %, vísir talva 1 niðanfyri m.a., at um tunnilsverkætlanin kostar 4 mia. kr., og beinleiðis kapitalinnskot verður á 1,35 mia. kr., fer hetta at hava eina jaliga ávirkan á fíggjarlógina við umleið 40 mió. kr. árliga í tíðarskeiðinum 2035-2064 í mun til at halda fram við verandi farleið. Her er tó týdningarmikið at minnast til, at tað er eftir at eitt kapitalinnskot er gjørt í byggitíðarskeiðinum, sum hevur neiliga ávirkan á fíggjarlógina við 100 mió. kr. árliga.

Um tunnilin hinvegin kostar 5,2 mia. kr., fer verkætlanin at hava eina neiliga ávirkan á fíggjarlógina við uml. 35 mió. kr. árliga, treytað av, at hinar fortreytirnar eru óbroyttar.

Talva 1: Nettoávirkan árliga á fíggjarlógini 2035-2064 við ymiskum samansetingum av innskoti og tunnilskostnaði (1.000 kr.)

		Tunnilskostnaður						
		4.000.000	4.200.000	4.400.000	4.600.000	4.800.000	5.000.000	5.200.000
	350.000	-23.841	-23.841	-23.841	-23.841	-23.841	-23.841	-23.841
	850.000	8.027	-4.435	-16.897	-29.360	-41.822	-54.284	-66.751
	950.000	14.382	1.919	-10.543	-23.005	-35.468	-47.930	-60.392
	1.150.000	27.090	14.628	2.166	-10.297	-22.759	-35.221	-47.684
	1.350.000	39.799	27.337	14.874	2.412	-10.050	-22.513	-34.975
	1.550.000	52.508	40.045	27.583	15.121	2.658	-9.804	-22.267
Kapital-	1.750.000	65.216	52.754	40.291	27.829	15.367	2.905	-9.558
innskot	1.950.000	77.925	65.462	53.000	40.538	28.075	15.613	3.151
	2.150.000	90.633	78.171	65.709	53.246	40.784	28.322	15.859
	2.350.000	103.342	90.880	78.417	65.955	53.493	41.030	28.568
	2.550.000	116.051	103.588	91.126	78.664	66.201	53.739	41.277
	2.750.000	128.759	116.297	103.835	91.372	78.910	66.448	53.985
	2.950.000	141.468	129.006	116.543	104.081	91.618	79.156	66.694

Úr frágreiðingini um fíggingarleist ber til at fáa eina fatan av, hvussu stóran týdning rentan av láninum til tunnilsverkætlanina hevur á úrslitið á fíggjarlógini. Í dømunum niðanfyri, talva 2, er gingið út frá einum kapitalinnskoti á 1,35 mia. kr., meðan hinar fortreytirnar eru tær somu sum omanfyri, undantikið rentan sum broytist.

Talva 2: Nettoávirkan árliga á fíggjarlógini 2035-2064 við ymiskari rentu (1.000 kr.)

		Tunnilskostnaður						
		4.000.000	4.200.000	4.400.000	4.600.000	4.800.000	5.000.000	5.200.000
	2,00%	74.012	64.361	54.710	45.059	35.408	25.757	16.106
	2,25%	67.613	57.441	47.269	37.097	26.925	16.753	6.581
	2,50%	63.225	52.694	42.164	31.633	21.103	10.572	42
	2,75%	56.458	45.373	34.287	23.202	12.116	1.031	-10.055
	3,00%	51.823	40.356	28.889	17.422	5.955	-5.512	-16.979
	3,25%	44.684	32.627	20.570	8.513	-3.544	-15.601	-27.659
Renta	3,50%	39.799	27.337	14.874	2.412	-10.050	-22.513	-34.975
	3,75%	32.282	19.194	6.105	-6.983	-20.071	-33.160	-46.248
	4,00%	27.144	13.626	108	-13.410	-26.928	-40.445	-53.964
	4,25%	19.246	5.065	-9.116	-23.297	-37.478	-51.659	-65.840
	4,50%	13.853	-783	-15.418	-30.054	-44.689	-59.325	-73.960
	4,75%	5.570	-9.766	-25.103	-40.439	-55.776	-71.112	-86.448
	5,00%	-80	-15.897	-31.713	-47.530	-63.347	-79.163	-94.980

Kost-nyttu greining av Suðuroyartunlinum

Sum partur av forkanningini av Suðuroyartunlinum gjørdi Landsverk í 2021 eina kost-nyttu greining av fimm ymiskum møguleikum í mun til verandi farleið til Suðuroyar (fylgiskjal 16).

Kost-nyttu greiningarhátturin verður aloftast brúktur altjóða til at meta um almennar íløgur í infrakervið. Høvuðsendamálið við kost-nyttu greiningini er at lýsa tær samfelagsbúskaparligu avleiðingarnar, áðrenn valt verður millum ymiskar loysnir.

Løgmansskrivstovan hevur biðið Landsverk um at gera eina dagførda kost-nyttu greining, sum er í samsvari við ætlanina hjá politiska myndugleikanum um at gera ein undirsjóvartunnil millum Sandoynna og Suðuroynna, sí fylgiskjal 13.

Ítøkiliga varð biðið um, at hesar linjuføringar vórðu kost-nyttu greinaðar:

- Skarvanes-Sandvík, og
- Skarvanes-Sandvík við tunli upp í Skúvoy (+400 mió. kr.).

Dagførda kost-nyttu greiningin hjá Landsverki vísir, at verkætlanin at byggja ein Suðuroyartunnil, uttan tunnil upp í Skúvoy, hevur eitt negativt nettonútíðarvirði (NNV) á ávikavist -88 mió. kr. yvir eitt verkætlanarskeið á 50 ár, um tunnilskostnaðurin er 3,5 mia. kr., -557 mió. kr., um tunnilskostnaðurin er 4,0 mia. kr., og -1.495 mió. kr., um tunnilskostnaðurin er 5,0 mia. kr. Tunnilskostnaðurin er í hesum føri einans fyri sjálvan undirsjóvartunnilin. Umframt sjálvan tunnilskostnaðin eru avleiddar verkætlanir, sum Landsverk hevur mett til uml. 1 mia. kr. við einum váðaískoyti á 40 %, og sum eru tiknar við í kost-nyttu greiningina.

At nettonútíðarvirðið er negativt merkir, at frá einum búskaparligum sjónarhorni eiga hesar íløgurnar ikki at fremjast, tí tær geva eitt samfelagsbúskaparligt tap. Hinvegin gevur íløgan bert eitt avmarkað tap um sjálv tunnilsíløgan er 3,5 mia. kr., umframt avleiddar verkætlanir fyri uml. 1,0 mia. kr. Her skal gerast vart við, at Landsverk metir at tunnilskostnaður áljóðandi 3,5 mia. kr. er bjartskygt og tí lítið sannlík.

Kost-nyttu greiningin vísir, at úrslitið er serliga viðbrekið fyri broytingum í tunnilskostnaðinum og útreiðslunum til rakstur av ferjum, undir hesum íløgur í nýggjar ferjur.

Ein kost-nyttu greining tekur tó ikki hædd fyri øllum og hevur sínar avmarkingar.

Kost-nyttu greining tekur m.a. ikki við allar kvalitativar avleiðingar, so sum eina sameining av bústaðarmarknaðinum og økismenning í Suðuroy, men sambært Landsverki broytir tað helst ikki niðurstøðuna.

Í kost-nyttu greiningini er loysnin fyri Skúvoy at gera ein tunnil, sum er uml. 3 km langur, fyri at hallið ikki skal gerast ov høgt. Hesin varð mettur at kosta 400 mió. kr. Seinni er ein loysn komin við, sum er ein tunnil við avmarkaðari ferðslu og sum er styttri, smalri og meira brattur, og sum mett verður kann gerast fyri uml. 150 mió. kr. Kost-nyttu greiningin er ikki dagførd fyri hesa loysnina.

Kost-nyttu greiningin er løgd við sum fylgiskjal 13.

Avleiðingar fyri kommunur

Uppskotið kann hava fíggjarligar avleiðingar fyri kommunur, sum skulu dagføra brunaøkið og gera tillagingar til øktu ferðsluna í lokaløkinum.

Upplýsast skal, at undirsjóvartunnilin og aðrir tunlar verða partur av einari almennari tilbúgvingarætlan, um teir verða bygdir.

Tilbúgving er eitt kommunalt øki, og vísast kann til loysnina, sum Tórshavnar kommuna og kommunurnar í Sandoynni gjørdu í sambandi við at Sandoyartunnilin lat upp.

Hvussu tilbúgvingarætlanin og tað ítøkiliga uppgávubýtið, umframt fíggingin av tilbúgvingini, at enda skulu síggja út, er nakað, sum skal viðgerast millum allar viðkomandi partar áðrenn byggingin verður sett í verk.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Samlaða verkætlanin er umfatandi og fer at hava umsitingarligar avleiðingar fyri bæði land og kommunur. Tað verða fleiri myndugleikar, sum fara at hava ein leiklut í teimum ymisku stigunum í verkætlanini. Umráðandi er, at P/ F Suðuroyartunnilin í sambandi við fyrireiking og prosjektering av verkætlanini, nágreinar, hvørji loyvi og góðkenningar krevjast frá øðrum myndugleikum, og at neyðug loyvi fyriliggja, áðrenn farið verður undir at fremja ætlanina.

Neyðug tíð og orka má setast av til samskiftið millum P/F Suðuroyartunnilin og avvarðandi myndugleikar á økinum.

Lógaruppskotið hevur ikki ásetingar um, at P/F Suðuroyartunnilin er fevnt av innlitslógini og fyrisitingarlógini.

Upplýsast skal, at heimild er í § 1, stk. 3 í løgtingslóg nr. 133 frá 10. juni 1993 um innlit í fyrisitingina og § 1, stk. 3 í løgtingslóg nr. 132 frá 10. juni 1993 um fyrisitingarlóg at seta bæði innlitslógina og fyristingarlógina í gildi fyri P/F Suðuroyartunnilin við kunngerð.

Niðanfyri verður í stuttum greitt frá, hvørjir myndugleikar fara at hava ein leiklut í sambandi við verkætlanina. Givið er, at tað helst verða fleiri myndugleikar og stovnar.

Landsverk

Í undanfarnu lógum um at byggja undirsjóvartunlar í Føroyum hevur verið galdandi, at Landsverk skal góðkenna samlaða prosjektið, og eisini hevur verið ásett, at Landsverk skal hava eftirlit við sjálvari byggingini.

Uppskotið hevur við sær arbeiðsbyrðu til Landsverk, sum skal góðkenna prosjektini áðrenn arbeiðið kann bjóðast út, og eisini skal hava eftirlit við sjálvari byggingini. Hetta fyri at tryggja vega- og ferðslufakligu dygdina, trygdina og samskipanina við landsvegakervið annars.

Landsverk skal eftir hvørt stig í prosjekteringunum fáa tilfarið frá P/F Suðuroyartunlinum til góðkenningar og skal harafturat, vegna landsstýrisfólkið, góðkenna endaligu prosjektini.

Landsverk skal hava eftirlit við, at verkætlanirnar verða framdar sambært samsvarandi góðkendum prosjektum. Landsverk skal hava atgongd til viðkomandi tilfar hjá P/F Suðuroyartunlinum.

Uppskotið hevur áseting um, at Suðuroyartunnilin ikki er partur av landsveganetinum sambært løgtingslóg um landsvegir við seinni broytingum. Tó ásetir uppskotið, at arbeiðið við Suðuroyartunlinum við tilhoyrandi tunnils- og vegakervum fer fram eftir somu reglum sum fyri landsvegagerð, og at landsstýrismaðurin hevur tær heimildir, sum eru ásettar í løgtingslóg um landsvegir viðvíkjandi ferðslu, vegum og tunlum.

Uppskotið nágreinar at skipan av ferðsluni í tunlunum fer fram eftir somu reglum og leiðreglum sum fyri landsvegir. Lógirnar hava eisini havt sum fyritreyt, at tunnilseigarin hevur rætt til, uttan gjald, at binda í landsveganetið.

Umhvørvisstovan
Í sambandi við, at verkætlanirnar verða fyrireikaðar og prosjekteraðar, verður eisini umhvørvisárinsmeting gjørd, og P/F Suðuroyartunnilin skal hava neyðuga umhvørvisgóðkenning frá Umhvørvisstovuni av verkætlanunum, eins og tá Eysturoyar- og Sandoyartunlarnir vórðu gjørdir.

Í sambandi við møguliga ognartøku er neyðugt, at Umhvørvisstovan góðkennir frábýti og matrikulerar sjálvan portalin.

Friðingarmyndugleikar
Um tunnilsmunnarnir liggja nær sjónum ella í uttangarðslendi v.m., so skal friðingarmyndugleikin góðkenna byggingina, t.v.s. staðsetingina av sjálvum tunnilsmunnanum og nýggjum tilhoyrandi vegum.

Í sambandi við verkætlanina at byggja ein Suðuroyartunnil er ein spurningur um at fáa greiðu á, hvar grótgoymslurnar skulu liggja.

Í hesum sambandi skal friðingarmyndugleikin, t.e. lokala friðingarnevndin og Yvirfriðingarnevndin, góðkenna staðsetingina av grótgoymslum, tí hesar fara helst at liggja í uttangarðsøki. Roknast má tí við, at staðsetingin av grótgoymslum skal góðkennast av friðingarmyndugleikanum og byggivaldinum á staðnum, um staðsetingin er partur av byggisamtyktini.

Búnaðarstovan
Í sambandi við byggingina av Eystur- og Sandoyartunlum hevur Búnaðarstovan havt ein týðandi leiklut í sambandi við útvegan av lendi til vegagerð til tunnilsmunnan og við staðseting av grótdepotum v.m, tá talan hevur verið um festijørð.

Arbeiðseftirlitið
Tá arbeiðið fer í gongd, skal Arbeiðseftirlitið hava fráboðan um byggiplássið, og ger regluligt eftirlit sambært arbeiðsumhvørvislógini. Um arbeiðstakarin nýtir útlendska arbeiðsmegi, skulu eisini neyðug loyvir fáast til vegar frá útlendingastýrinum v.m.

Jarðfeingi
Jarðfeingi hevur og fer framhaldandi at hava ein virknan leiklut í sambandi við at útvega jarðfrøðisligt grundarlag undir verkætlanini. Vanligt er, at Jarðfeingi fylgir upp á jarðfrøðina í byggitíðini við skrásetingum í tunlinum. Eisini skal Jarðfeingi fáa í varðveitslu sjáldsom grótsløg og soðsteinar.

Kommunur
Kommunurnar, sum liggja har sum undirsjóvartunnilin og tunlarnir hava tunnilsmunnar, fara at hava ein ávísan leiklut í sambandi við, at verkætlanirnar verða fyrireikaðar og prosjekteraðar. Nógvir spurningar eru at taka støðu til í sambandi við eina so stóra og umfatandi verkætlan sum hesa.

Í víðari tilgongdini í arbeiðinum er neyðugt at fáa greiðu á í hvønn mun at kommunurnar skulu geva loyvi til uppsetan av arbeiðsskúrum og loyvi til ymiskt fyribils og varandi frárensl sum stendst av ætlanini.

Tilbúgving
Í sambandi við bygging av einum Suðuroyartunli er støðan tann, at ein tunnil eisini verður partur av einari almennari tilbúgvingarætlan.

Í hesum sambandi kann spurningur taka seg upp, hvussu tilbúgvingin kring tunnilsmunnarnar verður skipað.

Sambært galdandi lóg er hetta eitt kommunalt øki, og tí verður ikki mett, at tilbúgvingarmyndugleikin í sjálvum sær skal góðkenna tunnilsbyggingina.

Tilbúgvingarmyndugleikin eigur at verða tikin við upp á ráð, áðrenn byggingin verður sett í verk.

Hvussu tilbúgvingarætlanin, ítøkiliga uppgávubýtið, og fíggingin av tilbúgvingini, verður er nakað, sum skal viðgerast millum allar viðkomandi partar og avgerð takast áðrenn byggingin verður sett í verk.

Brunamyndugleikin
Undirsjóvartunnilin og tunlarnir skulu hava neyðuga brunagóðkenning.

Í sambandi við fyrireiking og prosjektering verður Arbeiðs- og brunaeftirliti og lokalu brunamyndugleikarnir tiknir við samsvarandi tilbúgvingarlógini.

Løgreglan
Løgreglan skal góðkenna skeltisætlanir, herundir møguligar avmarkingar, t.d. forboð fyri at fólk eru til gongu í tunlinum ella koyra við prutli og súkklum.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna
Politiska ynskið er, at føroyskar fyritøkur skulu hava møguleika at átaka sær partar av verkætlanini og ætlanin er, at útbjóðingartilfarið verður soleiðis háttað, at til ber at bjóða uppá samlaðu verkætlanina við og uttan tilhoyrandi tunnils- og vegakervi og partar av tilhoyrandi tunnils- og vegakervi.

Byggingin av einum Suðuroyartunli við tilhoyrandi tunnils- og vegakervum fer at hava stóran týdning fyri føroysku byggivinnuna. Orsøkin er, at ringvirkningar frá ein slíkari verkætlan eru sera stórir, tí nógvar føroyskar fyritøkur og arbeiðsfólk fara at verða knýtt at verkætlanini í eini 8-10 ár. Hetta var soleiðis, tá byggingin av Eystur- og Sandoyartunlunum bleiv gjørd.

Tá Suðuroyartunnilin verður liðugur, fer hann at hava sera stóran týdning, bæði fyri fólk og vinnu. Fyri fólk fer hann at hava stóran týdning, tí at arbeiðsmarknaðurin fer helst at økjast við øktum íløgum í vinnuvirksemi. Haraftrat fáa suðuroyingar betri møguleika at arbeiða aðrastaðni eins og fólk norðanfjørðs kunnu arbeiða í Suðuroynni, tá sambandið gerst munandi betri.

Fyri vinnuna í Suðuroynni fer ein Suðuroyartunnil at hava sera stóran týdning. Lættari verður at fá veitingar til oynna, eins og lættari verður at útflyta framleiddar vørur. Hugsast kann eisini, at vinnur, sum í dag hava torført við at klára seg í Suðuroy, í framtíðini fara at klára at standa seg í kappingini við vinnuna norðanfjørðs.

Uppskotið verður ikki mett at hava fyrisitingarligar avleiðingar fyri vinnulívið.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið

Hetta uppskotið fer at hava avleiðingar fyri umhvørvið.

Talan er um eina stóra og umfatandi verkætlan, sum fevnir bæði um undirsjóvartunnil, tunnil millum Sandvík og Hvalba, farleið frá Sandoyartunlinum í Traðardali umvegis Traðarhamar til Líðarenda, og frá Líðarenda til Suðuroyartunilin, umframt vegakervi í Suðuroynni.

Bæði í Suðuroynni og í Sandoynni eru serstøk náttúruøki við nógvum fjølbroyttum djóra-, plantu- og fuglalívi, sum hava týdning fyri økið og náttúruna í Føroyum sum heild, sum helst fara at verða ávirkað av verkætlanunum.

Sambært forprosjektinum, Suðuroyarleiðin, sum er viðfest sum fylgiskjal 2, verður víst á, at vegalinjan í Sandvík fer at ganga í gjøgnum traðir og vegurin fer at liggja gott 400 m frá nærmastu sethúsum.

Í Hvalba fer vegalinjan í gjøgnum traðir og at liggja tætt at Norðbergsvatni og Heygsvatni. Eisini fer vegalinjan at liggja tætt at íbúðarøkjum við Toftaveg, Snæbjarnarveg, Fjalstrøðina og Norðbergsveg.

Í Sandoynni verður nýggjur vegur gjørdur frá Sandoyartunlinum í Traðardali umvegis Traðarhamar til Líðarenda og frá Liðarenda til tunnilsmunnan í Djúpadali norðan fyri Skarvanes. Partur av hesum vegastrekki er í dag farleið til Skarvanes. Partur av verandi farleið til Skarvanes verður dagførd, og gamli vegurin til Skarvanes verður bundin í komandi høvuðsveg. Náttúran er merkt av torvheiðum og vøtnum.

Í sambandi við, at verkætlanin verður fyrireikað, verða kanningar og frágreiðing gjørdar um, hvørja ávirkan verkætlanin fer at hava á umhvørvið, náttúruna, lívfrøðiliga margfeldið og inntriv í lendið, sum stendst av samlaðu verkætlanini fyri at avmarka ávirkanina á umhvørvið, náttúruna og djóralív mest møguligt.

Harafturat verður eisini krav um, at undirsjóvartunnilin skal hava umhvørvisgóðkenning frá Umhvørvisstovuni eftir sama leisti sum Eysturoyar- og Sandoyartunnilin. Tá slíkar verkætlanir verða bodnar út, verða sett strong umhvørviskrøv til tær fyritøkurnar, sum skulu standa fyri byggingini. Tá farið verður undir at detailprosjektera verkætlanina, verða umhvørviskrøv sett til byggifyritøkuna, sum skal standa fyri byggingini.

Í byggitíðarskeiðinum vera stór byggipláss við hvønn tunnilsmunna.

Undir byggingini verður vanliga talan um krøv til reinsan (botnfellan) av borivatni, sum verður leitt burtur av byggiplássinum, handfaring av oljuúrdráttum, handfaring av spreingitráði, larm v.m. Higartil hevur verið bygt eftir norskum reglum, og hesar hava rímiliga strong krøv til fyribyrgjan av ávirkan á umhvørvið. Serliga eru hesi viðurskiftini ein trupulleiki, um

tunnilsmunnarnir liggja tætt at bygdum øki, ella sárbærum umhvørvi, so sum áum, vøtnum ella náttúruserstøkum økjum.

Boring, spreinging og lastbilaferðsla kunna verða til bága fyri fugla- og djóralívið í Suðuroynni og í Sandoynni. Tí má arbeiðið skipast soleiðis, at tað er til minst møguligan ampa.

Væntaða ferðslan gjøgnum Suðuroyartunnilin verður í fyrstuni áleið 1400 bilar um samdøgrið (báðar vegir).

Hóast talan ikki er um ovurhonds stóra ferðslu, fer økta ferðslan í økinum óivað at hava við sær óljóð og luftdálking. Tó kann væntast, at størsti parturin av føroysku akførunum ikki brenna bensin og diesel, tá bygging av Suðuroyartunlinum við tilhoyrandi tunnils- og vegakervum er liðug, og tunnilin er tikin í nýtslu. Harvið verður útlátið av vakstrarhúsgassum avmarkað. Harafturat verður helst talan um eina munandi minking í útláti av vakstarhúsgassum, tá verandi sjóvegis farleið kann verða niðurløgd, um undirsjóvartunnilin verður veruleiki.

Grót
Við hvønn endan av Suðuroyartunlinum verður runt roknað uml. 1 millión m^3 av avlopsgróti, umframt grót frá Sandvíkartunlinum.

Ein stór grótnøgd er ein umhvørvisavbjóðing til greitt er, hvat grótið skal nýtast til og tað er neyðugt at støða verður tikin til grótið áðrenn farið verður í gongd við at gera undirsjóvartunnilin.

Avbjóðingin við avlopsgrótinum er í sambandi við ein Suðuroyartunnil størri enn í undanfarnum verkætlanum, tí mongdirnar av gróti eru munandi størri í sama stað sammett við undanfarnar tunnilsverkætlanir.

Tá ið sprongt verður fyri undirsjóvartunlum, verða stórar nøgdir av spreingievni nýttar. Hetta merkir, at avlopsgrótið í høvuðsheitum er smágrót, umframt at styrkin á grótinum ofta er lítil, orsakað av hørðu spreingingunum og ymisku flágunum arbeitt verður ígjøgnum. Slagið, góðskan og støddin á avlopsgrótinum avmarka tí, hvat grótið kann nýtast til. Avlopsgrót úr tunnilsverkætlanum hevur áður verið nýtt sum fylligrót í vegir, og til dømis til havnabygging, víðkan av havnaløgum og líknandi.

Meginparturin av grótinum frá undirsjóvartunlinum Sandoyarmegin, verður ætlandi brúktur til nýggja vegin eftir Traðarhamri, og avtala er gjørd við borgarstjórarnar í teimum sjey kommununum í Suðuroynni, sum hava víst áhuga fyri, at grótið verður brúkt til verkætlanir, sum kommunurnar fara undir komandi árini um at gera eina ætlan fyri, hvat grótið Suðuroyarmegin kann brúkast til.

Nakað av grótinum kann nýtast til tilhoyrandi vegagerð og møguligar ljóðdoyvandi vollar framvið vegum.

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum
Verður Suðuroyartunnilin bygdur, fer ávirkanin á Suðuroynna væntandi at verða hin sama, sum tá fast samband var gjørt til Vágarnar, Norðoyggjar og Sandoynna. Væntast kann, at afturgongdin í fólkatalinum fer at minka, arbeiðsloysið fer at falla og íløgur í t.d. vinnulívið fara at økjast. Víst verður annars til frágreiðingina “Álit um møguleikar, fyrimunir og vansar,

at gera ein Suðuroyartunnil" frá juni 2019 (Fylgiskjal 17). Hóast nøkur ár eru síðani, at frágreiðingin varð skrivað, verður ikki mett, at fyritreytir og niðurstøður eru broyttar. Harumframt kann væntast ávirkan á Sandoynna, tí koyrandi ferðsla til og úr Suðuroynni verður umvegis Sandoynna.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Uppskotið kann hava avleiðingar fyri fólk, sum búgva í Suðuroy og fólk, sum umhugsa at flyta til Suðuroyar, um Løgtingið samtykkir at fara víðari við ætlanini.

Í 2019 varð »Álit um møguleikar, fyrimunir og vansar, at gera ein Suðuroyartunnil« handað landsstýrismanninum við samferðslumálum.

Í álitinum verður víst á, at tað er trupult at siga nakað eintýðugt um, hvussu fast samband við eitt meginøki ávirkar hugin at seta búgv og trivnaðin í einum útjaðara. Royndir, bæði í Føroyum og uttanlands, vísa, at tað er ymiskt.

Í Vágum hevur verið ein javnur vøkstur, síðani tunnilin kom í 2002, meðan gongdin í fólkatalinum í Norðuroyggjum, sum fingu fast undirsjóvarsamband í 2006, hevur verið tann sama, sum í landinum samanlagt.

Í álitinum verður eisini víst á, at møguleikin at flyta seg ímillum øki, skapar ikki av sær sjálvum økt fólkatal. Ofta eru onnur atlit, t.d. bústaðarmøguleikar, vælferðartænastur, trivnaðartilboð og starvsmøguleikar, sum hava størri týdning fyri, hvar man velur at seta búgv.

Sum útgangsstøði kann tó sigast, at fast samband hevur við sær ein størri arbeiðsmarknað og størri útboð av arbeiðsmegi, eins og tað kann geva nýggjar møguleikar at velja sær, bæði starvsleið og heimstað, tá mann kann arbeiða eitt stað og búgva eitt annað.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum

Lógaruppskotið fevnir ikki um øki, sum eru fevnd av millumtjóðasáttmálum, ið Føroyar hava skyldu at fylgja.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar

Uppskotið verður ikki mett at hava avleiðingar fyri millumtjóðasáttmálar á økinum.

1) Hoyvíkssáttmálin

Uppskotið verður ikki mett at hava avleiðingar fyri Hoyvíkssáttmálan.

2) Evropeiski mannarættindasáttmálan, EMRS

Mett verður ikki, at uppskotið hevur nakrar avleiðingar fyri EMRS.

3) Sáttmáli Sameindu Tjóða um rættindi hjá einstaklingum, ið bera brek

Mett verður ikki, at uppskotið hevur avleiðingar fyri Sáttmála Sameindu Tjóða um rættindi hjá einstaklingum, ið bera brek. Verður undirsjóvartunnilin við tilhoyrandi tunnils- og

vegakervum framdur, fáa fólk í Føroyum, sum bera brek og hava tørv á tænastum og viðgerð frá Heilsuverki Føroya, við einum Suðuroyartunli lættari og betri atgongd til tey trý sjúkrahúsini í landinum. Harumframt fáa fólk, sum búgva í Suðuroynni og hava tørv á tænastum frá eitt nú sálarfrøðingi, lættari atgongd til tænasturnar, sum liggja á meginlandinum.

2.9. Markaforðingar
Lógaruppskotið hevur ikki við sær kendar markaforðingar.

2.10. Revsing, fyrisitingarligar sektir, pantiheimildir ella onnur størri inntriv
Uppskotið hevur ongar slíkar.

2.11. Skattir og avgjøld
Uppskotið hevur ongar slíkar ásetingar.

2.12. Gjøld
Í uppskotinum § 6, stk. 1 er heimilað P/F Suðuroyartunlinum at áseta gjald fyri at koyra ígjøgnum tunnilin og at áseta støddina á gjaldinum.

2.13. Áleggur lógaruppskotið likamligum ella løgfrøðiligum persónum skyldur?
Eftir § 1 áliggur tað P/F Suðuroyartunlinum at verða ábyrgdarhavandi byggiharri fyri Suðuroyartunnilin við tilhoyrandi tunnils- og vegakervum.

Eftir § 5 áleggur lógaruppskotið P/F Suðuroyartunlinum at avhenda alt tunnils- og vegakervið, uttan sjálvan Suðuroyartunnilin, til landið fyri útveganarkostnað, tá ið verkætlanin er liðug.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrisfólkið, ein stovn undir landsstýrinum ella til kommunur?
Í lógaruppskotinum § 2, stk. 3, 4 og 5 eru ávísar heimildir mótvegis partafelagnum lagdar til landsstýrisfólkið á økinum. Í § 7 er ein ognartøkuheimild givin til landsstýrisfólkið.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?
Í § 8 er ein ognartøkuheimild løgd til landsstýrisfólkið á økinum.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?
Uppskotið hevur ikki aðrar avleiðingar. Men tá ið sjálvt íverksetingarlógaruppskotið verður lagt fram seinni kann tað hava aðrar avleiðingar, sum verða lýstar í tí uppskotinum.

2.17. Talvan: Yvirlit yvir avleiðingarnar av lógaruppskotinum

	Fyri landið ella landsmyndug-leikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelags-bólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggjarligar ella búskaparligar avleiðingar	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Umsitingarligar avleiðingar	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar			Ja	Ja	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

3.1. Viðmerkingar til ta einstøku greinina

Til § 1
Í hesi grein er ásett, at P/F Suðuroyartunnilin fer at standa fyri samlaðu verkætlanini, t.v.s. bæði undirsjóvartunli millum Djúpadal norðanfyri Skarvanes og Sandvík, og eisini tilhoyrandi tunnils- og vegakervum.

Tá hinir undirsjóvartunlarnir í Føroyum hava verið gjørdir, hevur mann í fleiri førum havt trupulleikar av, at endalig avgerð ikki hevur verið tikin um linjuføringar fyri tilhoyrandi vegir og tunlar. Í sambandi við Norðoyatunnilin gingu fleiri ár, áðrenn semja var um, hvar vegurin gjøgnum Leirvík skuldi ganga frá Norðoyatunlinum til Leirvíkstunnilin. Í sambandi við Eysturoyartunnilin var ósemja um, hvør skuldi rinda fyri innkoyringarveg til Havnar og fyri veg gjøgnum ella fram við Runavík. Ikki fyrr enn eftir at undirsjóvartunnilin var tikin í nýtslu, gjørdu landið og avvarðandi kommunur semju um, at landið rindaði ein part, og kommunurnar ein part av vegaføringini, sum leiddi ferðsluna frá undirsjóvartunlinum til kommunalar vegir, og framvegis eru allir hesir vegir ikki lidnir.

Politiska ynskið hevur verið, at talan skal vera um eina samlaða verkætlan, sum bæði fevnir um undirsjóvartunnil og tilhoyrandi tunnils- og vegakervi, fyri at tryggja, at øll vegastrekki eru við, at verkætlanirnar eru samskipaðar, og at verkætlanin verður framd á mest skynsama hátt búskaparliga.

At partafelagið stendur fyri samlaðu verkætlanini skal tryggja, at arbeiðið at gera undirsjóvartunnil verður samskipað við arbeiðið at gera tilhoyrandi vegir og tunlar, og soleiðis minka um vandan fyri, at til- og frákoyringarvegir ikki eru lidnir og klárir at taka í nýtslu í seinasta lagi, tá koyrandi verður gjøgnum undirsjóvartunnilin.

Higartil hevur eingin serlóggáva verið, sum skipar virksemið hjá felagnum ella ásetir, hvørjar heimildir felagið hevur í mun til Suðuroyartunnilsverkætlanina. P/F Suðuroyartunnilin varð stovnað við 4 mió. kr. í partapeningini, sum varð játtaður á løgtingsfíggjarlógini fyri 2022 við tí eina endamáli at gera undirsjóvartunnil millum Suðuroy og Sandoy. P/F Suðuroyartunnilin hevði stovnandi aðalfund, tann 8. novembur 2022, har viðtøkur felagsins vórðu samtyktar.

Sambært viðtøkunum er endamál felagsins at gera undirsjóvartunnil millum Sandoy og Suðuroy við tilhoyrandi vegagerð, at hava rakstur av tunlinum um hendi og at reka annað virksemi í hesum sambandi. Higartil hevur P/F Suðuroyartunnilin einans arbeitt við at fyrireika Suðuroyartunnilin sambært heimildini á fíggjarlógini.

Til § 2
Greinin inniheldur reglur um sjálvt partafelagið P/F Suðuroyartunnilin. Reglurnar eru rættiliga einsljóðandi reglunum, sum vóru fyri P/F Vágatunnilin, P/F Norðoyatunnilin og P/F Eystur- og Sandoyartunlar.

Til § 2, stk. 1
Staðfestir, at partapeningurin skal vera ogn landsins. Tí krevur tað serliga lógarheimild um onnur skulu keypa partapeningin.

Til § 2, stk. 2
Við hesi áseting verður nágreinað, at tað heldur ikki á annan hátt enn við vanligari sølu er møguligt, at onnur enn landið kunnu gerast partaeigarar, t.d. við samanlegging v.m. kunnu blíva eigarar av partapeninginum í felagnum. Ásetingin í stk.2 er hinvegin ikki til hindurs fyri, at felagið kann verða lagt saman við øðrum feløgum, sum landskassin einsamallur eigur.

Til § 2, stk. 3
Á stovnandi aðalfundi, tann 8. novembur 2022, har viðtøkur felagsins vórðu samtyktar, varð nevnd vald og ein stjóri varð settur. Stjórin hevur ábyrgd mótvegis nevnd felagsins fyri dagligu leiðsluni av felagnum.

Eftir greinini skulu starvsskipan, lønir til nevnd og stjóra og lánstreytir góðkennast av landsstýrisfólkinum á økinum.

Til § 3
Her er ásett, at P/F Suðuroyartunnil fær heimild til at fyrireika, prosjektera og bjóða út fylgjandi tunlar:

- Undirsjóvartunnilin millum Skarvanes og Sandvík,
- Atkomutunnil til Skúvoyar,
- Sandvíkartunnil millum Sandvík og Hvalba.

Heimild er eisini at fyrireika, prosjektera og bjóða út fylgjandi vegaføringar:

- Umfarsveg frá Sandvíkartunlinum til Hvalbiartunnilin í Hvalba,
- Veg millum Suðuroyartunnil og Sandvíkartunnil í Sandvík,
- Veg millum Sandoyartunnilin í Traðardali umvegis Traðarhamar til Líðarenda
- Veg frá Líðarenda til Suðuroyartunnilin í Djúpadali norðanfyri Skarvanes við íbinding í verandi vegir til ávikavist Skálavíkar og Skarvanes.

Íroknað eru eisini tunnilsmunnar og neyðugir arbeiðsvegir.

Heimild er ikki at taka av nøkrum tilboði eftir hesi grein.

Forkanningararbeiðið, sum Løgtingið við játtan á fíggjarlógunum fyri 2023 og 2024 hevur samtykt, at P/F Suðuroyartunnilin skuldi gera, er komið væl ávegis.

Givið er tó, at fyrireikingararbeiðið heldur fram, samstundis sum farið verður undir at detailprosjektera verkætlanina, so at verkætlanin kann bjóðast út. Harumframt eru eisini verkætlanir tiknar við í samlaðu verkætlanini, sum higartil ikki hava verið partur av arbeiðinum.

Tað, sum er við í forprosjektinum hjá P/F Suðuroyartunlinum, er undirsjóvartunnilin, tunnil millum Sandvík og Hvalba og vegir í Sandvík og Hvalba.

Burtursæð frá sjálvum Suðuroyartunlinum, hevur forprosjektið ikki gjørt endalig tilmæli um linjuføringar fyri vegir og tunlar frá undirsjóvartunlinum til landsvegin sunnanfyri Hvalba.

Myndirnar, sum eru í hesum uppskoti, vísa tí ikki endaligar linjuføringar, sum liggja fast.

Verandi tunnil til Sandvíkar og tilhoyrandi vegir eru ikki tíðarhóskandi og egnaðir til eina høvuðsfarleið. Nýggj vegaføring má gerast frá tunnilsmunnanum til undirsjóvartunnilin í Sandvík og til landsvegin sunnanfyri Hvalba. Vegaføringin fevnir um vegagerð í Sandvík, tunnil millum Sandvík og Hvalba og veg rundanum Hvalba. Samlaði kostnaðurin av vegaføringini er mettur til 400 mió. kr.

Framhaldandi fyrireikingar, myndugleikakrøv o.a. skulu endaliga gera av, hvar linjuføringarnar skulu vera, áðrenn einstaku partarnir av verkætlanini verða prosjekteraðir.

Tá ið verkætlanirnar eru liðugt fyrireikaðar og prosjekteraðar verður farið undir at bjóða verkætlanina út. Væntandi verða ymsir partar av verkætlanini bjóðaðir út í ymiskum tíðarskeiðum, stutt áðrenn teir skulu byggjast. Eitt nú verða el-arbeiðið, ventilatión og pumpuskipanir væntandi ikki bjóðað út í fyrsta umfari. Men tá høvuðsarbeiðið, sjálvur undirsjóvartunnilin og atknýttir vegir, hava verið bjóðaðir út og tilboðini eru komin inn, er óvissan um kostnað nógv minni enn hon er nú.

Tá tilboðini eru innkomin og kostnaðurin fyri høvuðsarbeiðið, sjálvur undirsjóvartunnilin og atknýttir tunnlar og vegir er kendur, verður politiskt støða tikin til um samlaða verkætlanin skal fremjast.

Hetta verður gjørt við serstakari løgtingslóg , sum eisini fer at fevna um útrokningar fyri, hvussu nógvan pening neyðugt er at seta av á fíggjarlógini tey komandi árini fyri, at alt skal hanga saman fíggjarliga. Eisini verður ásett í serstøku løgtingslógini, hvørjar peningarupphæddir landskassin skal læna P/F Suðuroyartunlinum.

Til § 3, stk. 1, nr. 1
Ásetir, at farleiðin millum Sandoyartunnlin í Traðardali til Líðarenda verður umvegis Traðarhamarin á Sandi.

Talan verður um ein veg, sum verður áleið 7,5 km langur, og verður gjørdur eftir vegareglum fyri H1 vegir.

Partur av vegnum fer at liggja omanfyri 200 metra hædd og hevur Landsverk víst á, hóast talan møguliga er um eina loysn, sum samlað er betri enn vegirnir runt Sandsvatn, so eru royndirnar hjá Landsverki, at vegir omanfyri 200 metra hædd fáa trupulleikar um veturin orsakað av vindi og kava. Uml. 1,4 km av vegnum liggur millum 200 og 210 metra hædd og uml 0,5 km millum 210 og 215 metra hædd.

Partur av fyrireikingararbeiðinum til vegin á Hamaranum verður at kanna veðurskiftini. P/F Suðuroyartunnil hevur gjørt avtalu við SEV um at brúka teirra vindmodel, sum byggir á

vindmátingar yvir nógv ár. Í fylgiskjølum 58 og 59 verða veðurviðurskiftini á Traðarhamri viðgjørd. Arbeitt verður víðari við hesum um Løgtingið samtykkir uppskotið.

P/F Suðuroyartunnil hevur samskift við staðkend fólk og higartil eru ikki komið fram á viðurskifti sum benda á, at tað ikki ber til at gera ein nøktandi landsveg eftir Traðarhamri.

Tað kunnu vera lokal viðurskifti við t.d. vatni, sum verður blást upp frá fossunum í stormi, men mett verður, at hædd kann takast fyri hesum lokalt í tann mun tað er neyðugt.

Harumframt skal vísast á, at avgerð eisini er tikin um at vegurin gjøgnum Sandslíð skal breiðkast soleiðis, at farleiðin til eysturbygdirnar verður betri. Hetta letur upp fyri møguleikanum at koyrast kann gjøgnum Sandslíð teir dagar, sum koyrandi ikki verður eftir Hamaranum. Eisini verður tunga ferðslan frá eysturbygdunum við hesum leidd uttan um bygt øki.

Umframt at sleppa undan at leiða ferðsluna gjøgnum Sandsbygd, er ein av størstu fyrimununum við at gera veg eftir Hamaranum at meginparturin av grótinum frá undirsjóvartunlinum Sandoyarmegin kann brúkast til at fylla vegin upp við.

Til § 3, stk. 1, nr. 2

Tunnilsvegurin gongur frá tunnilsmunnanum í Djúpadali norðan fyri Skarvanes norður til Líðarenda:

Tvær linjuføringar vórðu kannaðar. Ein niðan í dalin móti Lítlavatni, fyri koyra niðan um vátlendið millum vøtnini, og onnur áleið eftir verandi vegi. Sambært forprosjektinum ger linjuføringin eftir áleið verandi vegi minni inntriv í náttúruna, tá verandi vegur verður fylgdur, og tá hellan niðri við Stóravatn er tætt við yvirflatuna.

Talan verður um veg, sum verður lagdur á leið, har gamli vegurin liggur, og so vítt gjørligt í lendið. Longdin verður 3,2 km, og nýggja íbindingin til Skarvanes verður 1,3 km long. Vegurin verður gjørdur sambært reglum fyri H1 vegir.

Til § 3, stk. 1, nr. 3
Ásett er, at undirsjóvartunnilin verður frá Djúpadali, norðanfyri Skarvanes, til Sandvíkar.

Tunnilin verður sambært forprosjektinum 22,8 km langur, 9,5 m breiður og hevur 2 koyribreytir í sama tunli.

Størsta hall er 5% og mesta dýpið er 180 m.

Grundarlagið undir arbeiðinum at fyrireika Suðuroyartunnilin hevur verið at finna eina loysn, sum letur seg gjøgnumføra við atliti at trygd, kostnaði og jarðfrøði.

Avbjóðingin er, at ferðslan verður lutfalsliga lítil, og tunnilin verður langur. Hetta hevur í forprosjektinum havt við sær eina loysn við einum tunli við ferðslu báðar vegir í sama bergholi.

Neyðugt hevur tí verið at fáa serfrøðingar at gera váðametingar fyri at tryggja, at trygdin verður í lagi, bæði í byggitíðarskeiðinum og eftir, at tunnilin letur upp fyri ferðslu.

Nýggjastu váðametingarnar eru (fylgiskjøl 4-9):
19.04.2022 Risiko knyttet til brann ved ulike konsepter for Sudurøytunnelen (Sweco)
06.05.2022 Brannrisiko under bygging af tunnelser (Sweco)
10.11.2023 Suðurøytunnelen, Risikovurdering av aspekter knyttet til byggeperioden (Sintef)

24.11.2023	Risikovurdering, Forprosjekt Suðuroyartunnilin (Norconsult)
15.03.2024	Risikovurdering av langsgående ventilasjon i Sudurøytunnelen (Sweco)
11.10.2024	Peer Review and Second Opinion of Risk Analyses for Suðuroyartunnilin (HJO Consulting)

Tunnilin skal vera tryggur, og tí bað P/F Suðuroyartunnilin um 3. partsmeting frá HOJ Consulting úr Sveits av váðagreiningunum, sum Sweco og Norconsult høvdu gjørt, og hvørji trygdartiltøk eru neyðug. 3. partsmetingin frá HOJ Consulting varð tøk um miðjan oktobur 2024.

Samanumtikið vísir HOJ Consulting á, at undanfarnar frágreiðingar um trygd hava ávísar manglar í mun til góða siðvenju fyri váðastýring.

HOJ Consulting metir tó, at tað ber til at handfara váðar, sum eru við at byggja og reka ætlaða Suðuroyartunnilin,. Tað krevur eina gjølla váðagreining, neyva fyrireiking og meting av fleiri trygdartiltøkum.

P/F Suðuroyartunnilin arbeiðir longu við hesum trygdartiltøkum, sum eyka tiltøk í mun til Sandoyartunnilin:

- Vendipláss fyri hvørjar 1.000 metrar (2.000 metrar í Sandoyartunlinum)
- Fjarstýrdir bummar fyri at steingja inni í tunlinum
- Skelting og ávaringarljós
- Møguleiki fyri at venda ventilatiónini
- Krøv til responstíð hjá sløkkiliðnum
- Møgulig krøv til tunga ferðslu
- Møguleiki fyri 22 trygdarrúmum (105 mió. DKK/165 mió. NOK)

Sambært HOJ Consulting eiga fleiri trygdartiltøk at verða kannað nærri fyri at tryggja, at tey eru nøktandi og kostnaðareffektiv, herundir:

- Hátalaraskipan (PA-skipan) í tunlinum
- Trygdarrúm fyri hvørja 500-1.000 metrar (P/F Suðuroyartunnilin hevur arbeitt við 1.000 metrum)
- Ferðsluavmarkingar fyri tung akfør/hættisligan farm
- Breiðari tunnilsprofil (umhugsa T10,5 í staðin fyri T9,5)
- Betri bjargingartænastu nær undirsjóvartunlinum

Í sambandi við endaligu prosjekteringina og útbjóðingina av tunnilsverkætlanini verður arbeitt víðari við at greina váðar og møgulig trygdartiltøk, undir hesum eisini kostnaðin av at seta trygdartiltøkini í verk og ávirkan teirra á trygdina.

Tað eru gjørdar fleiri rapportir um trygdarspurningin av ymiskum fyritøkum.

Niðurstøðan hjá øllum pørtum er, at váðarnir at byggja og reka ætlaða Suðuroyartunnil kunnu handfarast.

Í februar 2025 hevur Norconsult gjørt nýggja frágreiðing, sum greinar váðar og mælir til møgulig trygdartiltøk. Frágreiðingin verður partur av grundarlagnum tá avgerð verður tikin um, hvørji trygdartiltøk arbeiðast skulu víðari við í sambandi við prosjekteringina. Frágreiðingin er viðfest sum fylgiskjal 57.

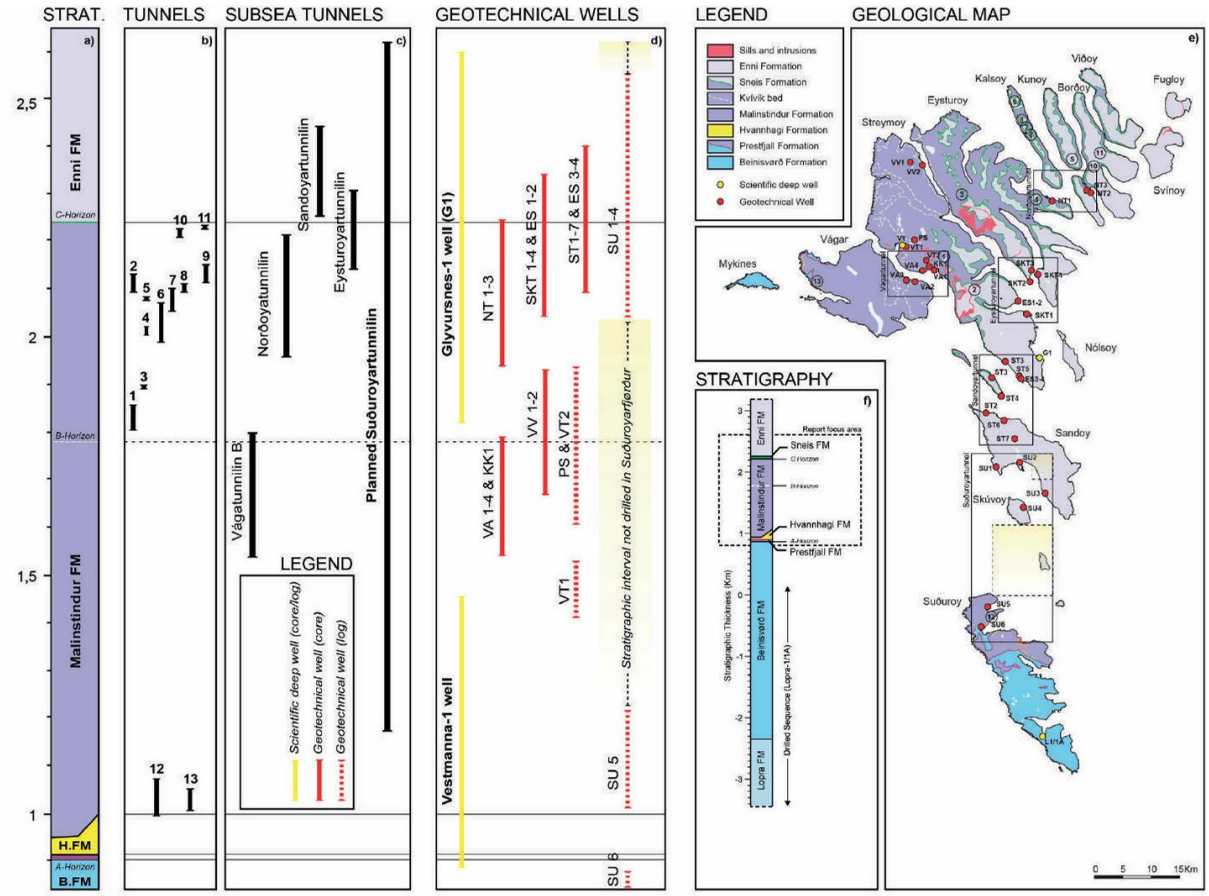
Jarðfræðilig viðurskifti
Eftir tilmæli frá Jarðfeingi eru gjørdar jarðfrøðisligar forkanningar av økinum, har Suðuroyartunnilin eftir ætlan skal borast.

Í høvuðsheitum hevur talan verið um:
- Skrásetingar á landi
- Kjarnuboringar
- Seismiskar kanningar av havbotninum
- Multibeam kanningar av havbotninum

Í sambandi við leyst tilfar omaná helluni stendur í frágreiðingini "Sediment cover between Sandoy and Suðuroy", Jarðfeingi 18. desembur 2023:

> *"Along the tunnel profile, the sediment cover is generally about 6 m and less. Just north of Skugvoy, there is a sandbank with about 12 m thick sediments, and towards Suðuroy there are a couple of places with 10 m thick sediment cover (Figure 2)."*

Í frágreiðingini "A revised geological description of the Suðuroy tunnel area. A work in progress. Status report ultimo 2021", Jarðfeingi 2022, nr. 03, er eitt yvirlit yvir kjarnuboringar og tunlar í ymisku jarðfrøðiligu fláunum í Føroyum, samanborið við, í hvørjum fláum Suðuroyartunnilin fer at liggja í:

Seinni eru kjarnuboringar gjørdar norðanfyri Skarvanes (~400m) og í Skúvoy (~1100m). Onkrar smærri kanningar skulu gerast afturat, og ein endalig jarðfrøðilig frágreiðing skal gerast liðug í 2025, sum tekur samanum samlaðu jarðfrøðina.

Sum tað sæst á myndini, verður Suðuroyartunnilin bygdur í stóran mun í miðfláunum (Malinstindur) og ein partur í ovastu fláunum (Enni). Hetta er jarðfrøði, sum góðar royndir eru við at byggja tunlar í. Vágatunnilin, Norðoyatunnilin og partvíst Eysturoyartunnilin vórðu bygdir í miðfláunum. Sandoyartunnilin og partvíst Eysturoyartunnilin vóru bygdir í ovastu fláunum.

Higartil er ikki mett, at jarðfrøðin verður truplari, enn hon hevur verið við hinum undirsjóvartunlunum í Føroyum.

Bygging av undirsjóvartunlum eru avbjóðandi verkætlanir, og tí eiga váðarnir at vera avmarkaðir so nógv, sum yvirhøvur til ber, fyri at verkætlanin kann gjøgnumførast við góðum úrsliti, og at trygdin í endaliga tunlinum er í lagi.

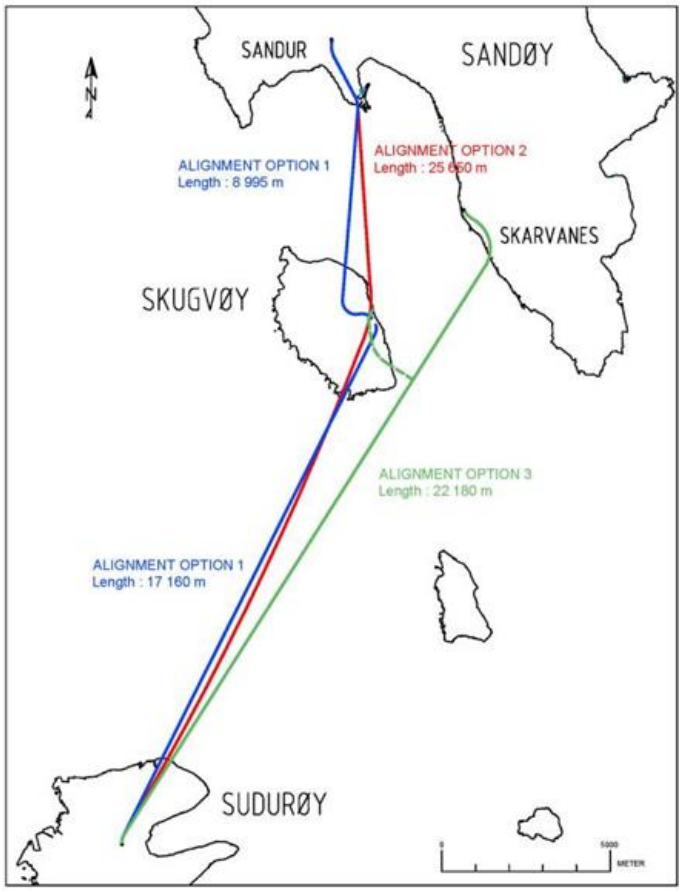
Suðuroyartunnilin er ein sera langur undirsjóvartunnil, sum verður longsti tunnil av sínum slagi í heiminum við einum røri og til bilferðslu.

Í byggitíðarskeiðinum verður arbeitt upp til 11.400 m inni í undirgrundini undir sjónum úr hvørjum enda við stytstu tunnilsloysnini.

Tá arbeitt verður undir havbotninum, kunnu avleiðingarnar gerast umfatandi, og trupult er at koma aftur um aftur, um illa vil til, og tí verður vanliga mælt til at gera undirsjóvar partin so stuttan sum til ber.

Ein arbeiðsbólkur undir Samferðslumálaráðnum viðgjørdi ymiskar møguleikar fyri tunnilsloysnum í 2019 (Fylgiskjal 17), og skrivaði eitt tilmæli út frá atlitum at trygd, fígging og jarðfrøði um Suðuroyartunnilin við tunnilsmunnum við Skarvanes og í Sandvík.

Seinni hevur Sweco gjørt eina váðameting fyri Landsverk í apríl 2022 fyri lidnan tunnil við 4 ymiskum møguleikum fyri linjuføringum:

Tunnelalternativ 1: To etterfølgende tunneler via Skugvøy. Tunnelene blir hhv. 9 km og 17 km lange.

Tunnelalternativ 2: Tunnel passerer under Skugvøy med ventilasjonssjakt eller ventilasjonstunnel til Skugvøy. Tunnelen blir 25,6 km lang.

Tunnelalternativ 3: Korteste alternativ. Passerer nær Skugvøy. Gir mulighet for ventilasjon på Skugvøy. Tunnelen blir 22,2 km lang.

I tillegg er tunnelalternativ 3 vurdert med avgreiningstunnel til Skugvøy fra rundkjøring i hovedtunnelen (tunnelalternativ 4). Tunnelen opp til Skugvøy kan ha tverrsnitt T5,5. Med stigning 1 : 10 vil lengden bli ca. 1500 m.

Niðurstøðurnar í frágreiðingini hjá Sweco um tunnilslinjur vóru:

7 Sammenfatning og anbefaling

I dette kapittelet følger en kortfattet oppsummering og anbefaling av de viktigste punktene fra studien.

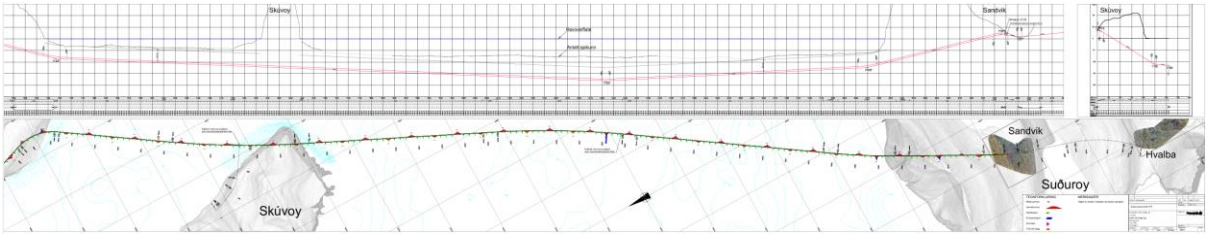
Tunnelalternativer:

- Tunnelalternativene gir ikke store forskjeller i risiko, med unntak av alternativ 1 som har to tunneler og dermed økt sannsynlighet for at brann oppstår. I henhold til beregningene kan en anta omtrent en dobling i frekvens for at en brann oppstår, i forhold til det beste alternativet. Dette skyldes i hovedsak at man har dobbelt antall stigninger, inkludert brattere stigninger på 6% opp til Skugvøy. Konsekvensberegningene viser at selv om man har to kortere tunneler spiller ikke dette nevneverdig positivt inn på resultatene.
- Det anbefales at tunnelalternativ 2, 3 eller 4 bør velges på nåværende tidspunkt, dersom man vurderer ut ifra et sikkerhetsperspektiv. Alternativ 1 bør kun vurderes dersom man ser store økonomiske eller lokale gevinster med å etablere kjøreadkomst til Skugvøy.
- Tunnelalternativ 4 (rundkjøring og bratt veg til Skugvøy) gir ikke redusert risiko i forhold til tunnelalternativ 2. Dersom det brenner i tunnelen og man ventilerer røyk ut tunnelarmen til Skugvøy, hindrer dette muligheten til å evakuere samme vei. Alternativ 4 bidrar dermed ikke til økt sikkerhet ved å ha flere evakueringsmuligheter enn alternativ 2.
- Styring av ventilasjonsanlegget i en brannsituasjon er enklest for alternativ 1 og alternativ 3. Alternativ 2 og 4 krever flere vurderinger da de ulike tunneldelene og sjaktventilasjonen skal styres ulikt avhengig av brannscenariet som oppstår. Dette kan i verste fall medføre ventilasjon av røyk i feil retning under et brannscenario, som kan medføre fatale konsekvenser.
- Tunnelalternativ 4 bør ikke velges hvis sikkerhetstiltak 1, 2 eller 3 benyttes, på grunn av de kompliserte trykkforholdene dette vil medføre i tunnelen.

P/F Suðuroyartunnilin hevur mælt til at arbeitt verður víðari við eini tunnilsloysn við tunnilsmunnum í Djúpadali norðanfyri Skarvanes í Sandoynni og í Sandvík og fevnir forprosjektið um hesa linjuføring. Sí fylgiskjal 1.

P/F Suðuroyartunnilin byggir avgerðina um hesa linjuføring á váðameting frá felagnum Sweco í 2022, og at ein so langur tunnil ikki eigur at vera longri enn hægst neyðugt.

Í sambandi við forprosjektið hevur fyritøkan Norconsult gjørt eina váðameting fyri lidnu loysnina, og fyritøkan Sintef hevur gjørt eina váðameting fyri byggitíðarskeiðið. Harumframt hevur fyritøkan Sweco í mars 2024 gjørt eitt upprit um váðametingina hjá Norconsult. Seinast hevur HOJ Consulting úr Sveits, miðjan oktobur 2024, gjørt eina 3. partsmeting av frágreiðingum hjá Sweco og Norconsult.

Fyri at tryggja dygdina av váðametingunum í forprosjektinum, og at neyðug trygdartiltøk verða framd, hevur P/F Suðuroyartunnilin gjørt avtalu við fyritøkuna HOJ Consulting úr Sveits um at gera eina 3. partsmeting, sí omanfyri.

Økini í báðum endum eru í útgangsstøðinum væl egnað til byggipláss, grótgoymslur o.t. burturi frá húsum og tætt við streymasjógv.

Til § 3, stk. 1, nr. 4
Heimilar at P/F Suðuroyartunnil fyrireikar, prosjekterar og bjóðar út ein atkomutunnil frá Suðuroyartunnilinum til Skúvoyar.

Fyri at tryggja at bygdin ikki verður yvirfylt við bilum og ferðafólki verður arbeitt víðari við eini loysn at gera ein tunnil, sum ikki er opin fyri vanligari ferðslu, men sum kann latast upp fyri serligum flutningi sum renovatión, sjúkraflutningi, ferðafólkabussum o.a., og har ferðslan annars kann stýrast við føstum tíðum, har opið er hjá fastbúgvandi fólki í Skúvoy at koyra.

Ein møguligur atkomutunnil verður gott 1,5 km langur, 5,5 metur breiður og hallið verður uml.12,5%. Mett verður, at henda loysn kann gerast fyri uml. 150 mió. kr.

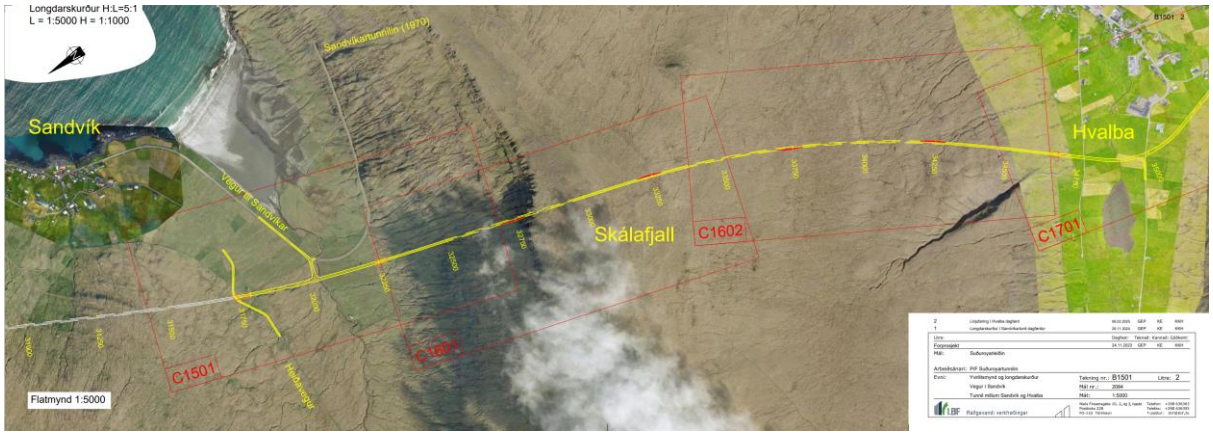
Sambært váðametingunum er ein íbinding til Skúvoy ikki ein fortreyt fyri einum Suðuroyartunli.

Atkomutunnilin verður prosjekteraður, og tað verður upp til politisku skipanina at gera av, um tikið verður av optiónini, tá avgerðin um samlaðu verkætlanina skal takast.

Til § 3, stk. 1, nr. 5
Vegaføringin í Sandvík er stýrd av tunnilsmunnunum til Suðuroyartunnilin og Sandvíkartunnilin, sum verða bundnir saman av vegnum. Ein íbinding skal gerast til Sandvíkar. Talan verður um ein veg, sum verður gjørdur sambært reglum um H1 vegir.

Til § 3, stk. 1, nr. 6
Sandvíkartunnilin verður lagdur tvørtur gjøgnum Skálafjall. Sunnari tunnilsmunnin fer at liggja vestanfyri bygdina og verður bundin saman við ætlaða umfarsvegin í Hvalba.

Tunnilin millum Sandvík og Hvalba verður sambært forprosjektinum ein T9,5, eins og Hvalbiartunnilin, Sandoyartunnilin og ætlaði Suðuroyartunnilin.

Til § 3, stk.1, nr. 7
Vegurin í Hvalba er við í forprosjektinum og fer eftir ætlan at liggja rundanum verandi vegir í Hvalba. Ætlanin er at gera ein veg sambært reglum fyri H1 vegir við 80 km hámarksferð.

Til § 3, stk. 2
Greinin ger greitt, at lógarheimildin gevur bara heimild til at bjóða út, men ikki at taka av tilboðunum.

Ætlanin er, tá tilboðini eru innkomin, at fara undir at fyrireika tilgongdina til eitt nýtt lógaruppskot har Løgtingið skal taka støðu til, um verkætlanin skal fremjast. Í tí lógaruppskotinum verður ásett hvussu stór játtan verður avsett árliga á fíggjarlógini árini frameftir til P/F Suðuroyartunnil. Eisini verður í sama uppskoti ásett heimild til landskassan at læna P/F Suðuroyartunlinum pening.

Til § 4
Ásett verður, at verkætlanin skal góðkennast av Landsverki áðrenn arbeiðið byrjar og tá arbeiðið er liðugt.

Hetta var eisini galdandi, tá Eysturoyar- og Sandoyartunlarnir vórðu gjørdir.

Inniverandi lógaruppskot er ein heimild til at fyrireika, prosjektera og bjóða út verkætlanina og ikki at fremja verkætlanina.

Tí verður ásetingin um, at verkætlanin skal góðkennast, tá arbeiðið er liðugt, ikki viðkomandi fyrr enn Løgtingið við serstakari løgtingslóg samtykkir tað.

Fyri at tryggja vegateknisku- og ferðslufakligu dygdina, trygdina og samskipanina við landsvegakervi annars, skal verkætlanin góðkennast av Landsverki.

Landsverk skal eftir hvørt stig í prosjekteringunum hava tilfarið frá P/F Suðuroyartunlinum til viðmerkingar og skal harafturat vegna landsstýrisfólkið góðkenna endaligu prosjektini.

Tryggjast skal m.a., at teir normar og standardir, sum Landsverk brúkar og eru galdandi á økinum, tá henda lóg er samtykt í Løgtinginum, verða hildnir.

Um Løgtingið við serstakari lóg samtykkir at fara undir at fremja verkætlanirnar, skal Landsverk hava eftirlit við, at verkætlanirnar verða framdar sambært samsvarandi góðkendu prosjektum.

Til § 5, stk. 1
Tá ið tilhoyrandi vegir og tunlar uttanfyri sjálvan undirsjóvartunnilin eru lidnir, verða teir avhendaðir landinum fyri útveganarkostnað, og gerast partur av vanliga landsvegakervinum, og fyri teir tunlarnar og vegirnar, verður løgtingslógin um landsvegir beinleiðis galdandi frá tá av.

Í byggitíðini letur landið P/F Suðuroyartunlinum lán til verkætlanina, og tá partafelagið avhendar vegir og tunlar til landið fyri upphædd, sum svarar til útveganarkostnað, verður lánitørvurin tilsvarandi minni.

Til § 5, stk. 2
Meðan byggiarbeiðið fer fram, verða umframt rentuútreiðslur eisini aðrar munandi útreiðslur, so sum forkanningar v.m., sum ikki kunnu dragast frá, tí tað verða ongar rakstrarinntøkur í byggitíðini. Eftir galdandi skattalóg er heimild til at draga frá skattligt hall í skattligu inntøkuni tey fylgjandi 5 árini.

Í hesum skeiði kann frádrátturin tó bert flytast til eitt seinni inntøkuár, rúmast tað ikki í skattskyldugu inntøkuni undanfarna ár. Fyri at eingin ivi skal vera um, hvussu ein vega- og tunnilsgerð í avskrivingarligum høpi er at meta eftir galdandi skattalóg, verður skotið upp, at reglurnar um vinnuligar bygningar verða nýttar, soleiðis sum tað eisini varð gjørt í sambandi við P/F Norðoyatunnilin og P/F Eystur- og Sandoyartunlar. Mest nærliggjandi er at sammeta tunnilin við vinnuligan bygning, og tí er hetta skilað til í lógini.

Til § 6
Tunnilin er ogn hjá partafelagnum, og partafelagið rekur og viðlíkaheldur tunnilin. Felagið hevur rætt til at krevja gjald fyri at koyra í gjøgnum tunnilin, og tað er felagið, sum ásetur, hvat gjaldið skal verða fyri at koyra í gjøgnum tunnilin.

Tunnilin er ikki ein partur av vanliga landsvegakervinum, men regluverkið kring tunnilin er tað sama fyri Suðuroyartunnilin, sum fyri landsvegir annars, tó so at heimildirnar eru hjá partafelagnum og ikki hjá Landsverki, uttan í teimum førum, har lógin greitt sigur, at Landsverk hevur heimildirnar.

Leisturin er hin sami fyri Suðuroyartunnilin, sum fyri hinar undirsjóvartunlarnar í landinum.

Mett verður, at ferðslan í Suðuroyartunlinum í fyrstuni verður 1.400 akfør tilsamans um samdøgrið (báðar vegir). Til samanberingar kann vísast á, at gerandisferðslan í august 2024, sambært ferðsluteljingum hjá LV á hesum vegastrekkjum, vóru:

Hovstunnilin:	1.648
Vestmannavegurin:	1.390
Skálavegurin:	1.383
Norðanfyri Kollafjørð:	2.878
Glyvravegur:	7.395

Eisini kann vísast á, at í tíðarskeiðinum februar – juni 2024 koyrdu um 900 akfør í miðal um samdøgrið í Sandoyartunlinum (báðar vegir) og í tíðarskeiðinum juli – september góð 1.100 akfør í miðal um samdøgrið.

Til § 6, stk. 2
Ásetir, at P/F Suðuroyartunnil uttan kostnað hevur rætt til at fáa upplýsingar frá bilaskránni um eigarar/brúkarar við tí endamáli at kunna krevja og ansa eftir, at hesir gjalda fyri at brúka tunnilin.

Greinin er einsljóðandi § 12 í løgtingslóg um at stovna partafelagið og byggja og reka undirsjóvartunlar millum Streymoy og Eysturoy og millum Streymoy og Sandoy.

Til § 6, stk. 3
Ásetingin nágreinar, at skipan av ferðsluni fer fram eftir somu reglum og leiðreglum sum fyri landsvegir.

Greinin er einsljóðandi §10, stk. 3 í løgtingslóg um at stovna partafelagið og byggja og reka undirsjóvartunlar millum Streymoy og Eysturoy og millum Streymoy og Sandoy.

Til § 6, stk. 4
Staðfest verður, at tunlarnir eru ikki partur av landsvegakervinum. Hetta merkir, at tað er tunnilseigarin, og ikki Landsverk, sum er vegamyndugleiki við teimum fíggjarligu og øðrum skyldum, sum áliggja einum vegamyndugleika. Talan er um somu skyldur, sum vanliga eru álagdar vegamyndugleikanum.

Greinin er einsljóðandi § 10, stk. 1 í løgtingslóg um at stovna partafelagið og byggja og reka undirsjóvartunlar millum Streymoy og Eysturoy og millum Streymoy og Sandoy.

Til § 6, stk. 5
Landsverk hevur gjøgnum árini upparbeitt ymiskar siðvenjur um, hvørji loyvi krevjast í sambandi við landsvegagerð. Við hesi áseting fær P/F Suðuroyartunnil júst somu heimildir, sum Landsverk hevur upparbeitt gjøgnum árini.

Til § 6, stk. 6
Ásetir, at P/F Suðuroyartunnil kann ikki verða kravt gjald fyri íbinding til landsvegir.

Greinin er einsljóðandi § 10, stk. 4 í løgtingslóg um at stovna partafelagið og byggja og reka undirsjóvartunlar millum Streymoy og Eysturoy og millum Streymoy og Sandoy.

Til § 6, stk. 7
Ásetir, at tað er skyldan hjá P/F Suðuroyartunlinum at rinda fyri tær íbindingar, sum verða gjørdar til verandi landsvegir.

Um eitt íbindingarverklag trívur inn í ein verandi landsveg skal íbindigarverklagið, tá arbeiðið er liðugt, verða partur av tí samanhangandi landsvegakervi, sum landsstýrið eigur.

Ásett verður eisini at tað er skyldan hjá felagnum at gera og rinda fyri útreiðslur í sambandi við møguliga umskipan av landsvegum.

Hetta merkir eisini, at felagið fyri egna rokning, skal fáa í lag at møgulig óbrúkt vegastrekkir verða frágingin soleiðis, at tey ikki misprýða náttúruna.

Greinin er einsljóðandi § 10, stk. 5 í løgtingslóg um at stovna partafelagið og byggja og reka undirsjóvartunlar millum Streymoy og Eysturoy og millum Streymoy og Sandoy.

Til § 7
Eins og gjørt varð, tá ið Vágatunnilin, Norðoyatunnilin, Eysturoyartunnilin og Sandoyartunnilin vórðu gjørdir, so er í lógargrundarlagnum undir tunnilsbyggingini løgd ein heimild til landsstýrið at ognartaka neyðugt lendi, sum verður brúkt í sambandi við tunnilsgerðina.

Til sjálvan undirsjóvartunnilin er ognartøka ikki fyri neyðini. Men til sjálvar munnarnar og vegirnar til munnarnar er tørvur á ognartøkumøguleika, um semja ikki fæst við ánarnar um at avhenda lendið. Tá ið tað snýr seg um Suðuroyartunnilin er ognartøkuheimildin meira viðkomandi, tí at prosjektið eisini fevnir um vegir og tunlar, ið eru knýttar at, og tí fevnir um fleiri ognir, sum eru á privatum hondum.

Ognartøkuheimildin fevnir eisini um at ognartaka lendi til ymisk arbeiðsøki, sum tørvur er á uttan fyri tunnilin, og eisini til økið, sum skal nýtast til at tyrva tunnilsgrótið á.

Ognartøkuheimildin tekur við longu tá ið § 7 hevur fingið gildi, hóast serstøk løgtingslóg ikki er gjørd sbr. § 2, stk. 2 at taka av tilboðum at gera Suðuroyartunnilin.

Hetta tí, at neyðugt er, at ognartøkur eru komnar uppá pláss, áðrenn farið verður undir arbeiðið.

Ásett er at tingast má fyrst við ánararnar um eina semjuloysn áðrenn farið verður til ognartøkumøguleikan.

Til § 7, stk. 2
So sum stjórnarrættarliga er ásett so verður her endurtikið, at ognartøkan verður gjørd móti fullum endurgjaldi.

Til § 7, stk. 3
Fyrsta ognartøkuheimildarlógin í Føroyum var Lov nr. 69 af 7. maj 1881 om Forpligtelse til Jords Afgivelse til offentlige Veje, Havne og Landingssteder, samt til offentlige Skoler på Færøerne sum enn er galdandi. Í seinni ognartøkulógum hevur altíð verið víst til ognartøkumannagongdina í hesi lógini og tað verður eisini gjørt í hesum føri.

Til § 7, stk. 4
Greinin fer neyvan at verða brúkt til annað enn sjálvar munnarnar til undirsjóvartunnilin. Fyri annað ognartikið øki, serliga allar vegirnar sum gjørdir verða, er greinin ikki relevant.
§ 5, stk. 1 sigur nevniliga at hesir vegir gerast landsvegir so skjótt teir eru lidnir og skulu takast í nýtslu.

Til § 8
Ásetir, at tað er skyldan hjá P/F Suðuroyartunlinum at gera eina frágreiðing, sum lýsir avleiðingar av samlaðu verkætlanini á náttúru og umhvørvið.

Krav um umhvørvisárinsmeting er ikki ásett í føroyskari lóggávu, men í samráð við Umhvørvismálaráðið og Umhvørvisstovuna, skal frágreiðingin fevna um:

Lýsing av náttúru og umhvørvi á staðnum og tí ávirkan, sum ætlanin kann hava á eitt nú fólk og bústaðarøki (frástøða, spillvatn, óljóð, ristingar v.m.); gróður og djóralív á landi, í vatni, í luftini; jørð, vatn, og luft og veðurlagsskipanina; rekreativ virði, landsløg o.a.

Eisini skal frágreiðingin lýsa, hvørji tiltøk verða sett í verk fyri at avmarka møguliga ávirkan á omanfyrinevndu viðurskifti.

P/F Suðuroyartunnil hevur skyldu til at gera frágreiðingina og fer í hesum sambandi at fáa fakfólk við serkunnleika til ymisku tættirnar at standa fyri kanningararbeiðinum.

Tá frágreiðingin er gjørd, verður tað Umhvørvisstovan sum fer kemur at gjøgnumganga og viðmerkja frágreiðingina. Frágreiðingin verður partur av avgerðargrundarlagnum, tá støða verður tikin til um farast skal undir at fremja verkætlanina við serstakari løgtingslóg.

Til § 8, stk. 2
Ásett verður eisini, at undirsjóvartunnilin skal hava umhvørvisgóðkenning sambært § 26 stk.1 í Umhvørvislógini, áðrenn hon verður framd og verður frágreiðingin, sum er lýst omanfyri, partur av góðkenningartilgongdini.

Endamálið við umhvørvisgóðkenningini er at fyribyrgja og avmarka dálking av náttúru og umhvørvi og at fyribyrgja og avmarka ampar, sum kunnu standast av virkseminum. Ein umhvørvisgóðkenning setur treytir til eitt nú óljóð, lukt, ristingar, spillvatn v.m.

Til § 9
Staðfestir gildiskomuna.

Løgmansskrivstovan, 7. mars 2025

Aksel V. Johannesen
løgmaður

/ John Rajani

Yvirlit yvir fylgiskjøl:

Fylgiskjal 1:	Tilmæli frá P/F Suðuroyartunlinum viðv. linjuføring, 08.10.2024
Fylgiskjal 2:	Forprosjekt Suðuroyartunnilin, Norconsult, 12.05.2023
Fylgiskjal 3:	Forprosjekt Suðuroyarleiðin - vegagerð, LBF, 24.11.2023
Fylgiskjal 4:	Risiko knyttet til brann ved ulike konsepter for Suðurøtunnelen, Rapport frá SWECO, 19.04.2022
Fylgiskjal 5:	Brannrisiko under bygging af tunneler, SWECO, 06.05.2022
Fylgiskjal 6:	Risikovurdering av aspekter knyttet til byggeperioden, Notat frá SINTEF, 10.11.2023
Fylgiskjal 7:	Risikovurdering, Forprosjekt Suðuroyartunnilin, Norconsult, 24.11.2023
Fylgiskjal 8:	Risikovurdering av langsgående ventilasjon i Sudurøtunnelen, SWECO, 15.03.2024
Fylgiskjal 9:	Peer Review and Second Opinion of Risk Analyses for Suðuroyartunnlin, HOJ Consulting GmbH, 11.10.2024
Fylgiskjal 10:	Evakueringsrom - Utforming og kostnader, Notat fra Norconsult, 21.05.2024
Fylgiskjal 11:	Fíggingarleistur, Løgmansskrivstovan, oktobur 2024
Fylgiskjal 12:	Fyrivarni Landsbankans til samanbering av kostnaði av suðuroyarsigling og suðuroyartunli, oktobur 2024
Fylgiskjal 13:	Kost-nyttu greining, Landsverk, oktobur 2024
Fylgiskjal 14:	Forkanning av einari nýggjari suðuroyarleið, Landsverk 2021
Fylgiskjal 15:	Álit um møguleikar, fyrimunir og vansar, at gera ein Suðuroyartunnil, Samferðslumálaráðið 2019

Fylgiskjal 16:	Viðmerkingar til kostnaðarmeting av Suðuroyartunlinum, Landsverk 04.07.2024
Fylgiskjal 17:	COWI Ísland 3. partsVmeting av linjuføringini
Fylgiskjal 18:	Viðmerkingar frá HOJ Consulting til viðmerkingar frá Landsverki, umframt lívsrensl hjá Niels Peter Høj
Fylgiskjal 19:	SINTEF – Notat om geologiske forskjeller mellom ulika traseer for Suduroytunnelen, 08.01.2025
Fylgiskjal 20:	Semjuskjal
Fylgiskjal 21:	Hoyringarskriv frá Karl Martini Joensen
Fylgiskjal 22:	Hoyringarskriv frá Føroya Náttúru og Umhvørvisfelag 1
Fylgiskjal 23:	Hoyringarskriv frá Jarðfeingi
Fylgiskjal 24:	Hoyringarskriv frá hagastýrinum fyri Sandvíkshaga
Fylgiskjal 25:	Hoyringarskriv frá Bárði Gunnarstein Nielsen
Fylgiskjal 26:	Hoyringarskriv frá Jóannesi í Dali
Fylgiskjal 27:	Hoyringarskriv frá Zakariasi Wang
Fylgiskjal 28:	Hoyringarskriv frá Hans Martini Lydersen
Fylgiskjal 29:	Hoyringarskriv frá hagastýrinum fyri Eggjarhaga í Sandvík
Fylgiskjal 30:	Hoyringarskriv frá Hagafelag Føroya
Fylgiskjal 31:	Hoyringarskriv frá Skálavíkar og Húsavíkar kommunu
Fylgiskjal 32:	Hoyringarskriv frá Tjóðsavninum
Fylgiskjal 33:	Hoyringarskriv frá Búnaðarstovuni
Fylgiskjal 34:	Hoyringarskriv frá Balduri og Barbaru av Skarði
Fylgiskjal 35:	Hoyringarskriv frá Jógvani Horn
Fylgiskjal 36:	Hoyringarskriv frá Vinnuhúsinum
Fylgiskjal 37:	Hoyringarskriv frá Sands kommunu
Fylgiskjal 38:	Hoyringarskriv frá Føroya Náttúru og Umhvørvisfelag 2
Fylgiskjal 39:	Hoyringarskriv frá Føroya Sílaveiðifelag
Fylgiskjal 40:	Hoyringarskriv frá hagastýrinum fyri Grímsfjall
Fylgiskjal 41:	Hoyringarskriv frá Skúvoyar kommunu
Fylgiskjal 42:	Hoyringarskriv frá Hvalbiar kommunu
Fylgiskjal 43:	Hoyringarskriv frá Marionnu Vang Simonsen
Fylgiskjal 44:	Hoyringarskriv frá Landsverki
Fylgiskjal 45:	Hoyringarskriv frá P/F Suðuroyartunnilin
Fylgiskjal 46:	Hoyringarskriv frá áhugafelagnum Veltan
Fylgiskjal 47:	Hoyringarskriv frá Arkitektafelag Føroya
Fylgiskjal 48:	Hoyringarskriv frá Landsbankanum
Fylgiskjal 49:	Hoyringarskriv frá Fíggjarmálaráðnum
Fylgiskjal 50:	Hoyringarskriv frá Umhvørvisstovuni
Fylgiskjal 51:	Hoyringarskriv frá Bóndafelag Føroya
Fylgiskjal 52:	Hoyringarskriv frá Yvirfriðingarnevndini
Fylgiskjal 53:	Hoyringarskriv frá Tvøroyrar kommunu
Fylgiskjal 54:	Hoyringarskriv frá Fámjins kommunu
Fylgiskjal 55:	Mótmælisskriv við 1224 undirskriftum frá Sandoyar Tjóðveldisfelag, Sandoyar Sýslu Javnaðarfelag, Sandoyar Fólkafloksfelag og Sandoyar Sambandsfelag
Fylgiskjal 56:	Ummælisviðgerð av innkomnum hoyringarskrivum
Fylgiskjal 57:	Supplerende risikovurdering Sudurøy, Notat frá Norconsult 12.02.2025
Fylgiskjal 58:	Veðurviðurskifti á Traðarhamri, Notat frá PF Suðuroyartunnilin, 11.02.2025
Fylgiskjal 59:	Extreme Winds at Sandøy, Kjeller Vindteknink, 31.02.2025

Fylgiskjal 60: Alternativ linjuføring frá áhugabolki, 24.02.2025
Fylgiskjal 61: Notat frá P/F Suðuroyartunlinum 03.03.2025